

DZELZCEĻNIEKU ATMIŅU STĀSTI

I DAĻA KĀ DZELZCEĻNIEKI DZĪVOJUŠI

Svetlana par dzelzceļnieka, īpaši mašīnista, raksturu:

Vispār mašīnisti ļoti jautri bija un draudzīgi. Gan krievu, gan latviešu mašīnisti draudzējās. Es zinu, ka te bija viens mašīnists, pie kura nāca uz svētkiem un dzimšanas dienām citi mašīnisti. Viņi bija latvieši, bet dziedāja ukraiņu, krievu un latviešu dziesmas. Ļoti skaisti dziedāja! Viņiem tādas balsis bija! Jebkuros laikos, kad vēl esi jauns, tu dzīvo. Pat kara laikā cilvēki atrada laiku, lai iemīlētos un dzīvotu. .. Dzelzceļnieki ir pacietīgi, izturīgi, nenogurstoši cilvēki. Viņi nekad nevairstājās grūtību. Bija smagi, bet viens otru atbalstīja un palīdzēja viens otram vienmēr, ja kaut ko vajadzēja. Atklāti bija viens pret otru gan par darbu, gan pat par ģimenēm. Varēja atnākt un pastāstīt, kas ģimenē notiek. .. Pirmkārt, visi svinēja visus svētkus. Ja bija kādi svētki, vajadzēja tikai iziet te sētā, un uzreiz visi izgāja. Pagalmā izklāja segu un visi sēdēja tur. Mēs nekad neslēdzām šķūņus ciet, jo neviens nekad neko nezaga. Ja kaut kas notika, visi uzreiz bija klāt. Visi bija ļoti draudzīgi gan bēdās, gan priekos. Dzīvokļos nekad neviens nenoslēdzās. Visi vienmēr smaidīja. Mūsu vecāki arī nekad neskuma. Nebija daudz naudas, bet neviens neīdēja un visiem viss bija. Dzelzceļnieki bija draudzīgi. Es izaugu dzelzceļnieku rajonos. Mana draudzene apprecējās un aizbrauca uz Rēzekni. Viņa arī ir dzelzceļniece. Viņas vīrs strādāja piena kombinātā, bet pirms pensijas arī pārgāju uz dzelzceļu. Pensijā izgāja kā dzelzceļnieks. Es aizbraucu uz vasarnīcu pie tantes, kur blakus dzīvo mašīnista sieva. Viņš nesen nomira. Viņa visu mūžu ir nostrādājusi par vecāko pārdevēju un vadītāju veikalā. Tas tagad ir ziedu veikals. Visi tur ir draudzīgi. Es tikai dzirdu, ka kāds pabļauj, ka viņam vienu tomātu vajadzētu, un jau kāds to nes. Vēl kādam vajag baklažānu... Tur viens otram ēst uzvāra, mēslojumu iedod... Viņi ir tik ļoti draudzīgi vēl šobaltdien!

Vitālijs par to, kāds ir labs dzelzceļnieks:

Vispār, labam dzelzceļniekam, pirmkārt, ir jābūt labam cilvēkam. Agrāk atceros, ka bija Turkovs, kurš par tulku strādāja. Viņš vienmēr teica, ka dzelzceļnieks ir nacionalitāte. Vienreiz es bija uz dzelzceļnieku konferenci Varšavā. Atceros, ka es Irākas dzelzceļa priekšniekam ar tulka starpniecību teicu, ka mums ir dzelzs sliedes, bet zelta cilvēki! Viņš uzreiz nevarēja to saprast, bet pēc tam smējās. Pirmkārt, vajag atlasīt tādus cilvēkus, ar kuriem tu varēsi sastrādāties kopā. Pirmkārt, ir jābūt cilvēkam. Otrkārt, lai nebūtu sliņķis. Treškārt, lai mazliet sakrīt viedokļi, jo citādi viņš traucēs. Vajag arī savstarpēju cieņu. Vajag jau redzēt kopējo bildi.

Ivara stāsts par dzīvokļa piešķiršanu:

Es atnācu mājās un stāstīju, ka es uzrakstīju [iesniegumu par pieņemšanu darbā] ar dzīvokļa piešķiršanu, jo man dzīvojamo platību vajag. Man teica, ka tad man alga būs mazāka. Nu ko darīt? .. Pie paša depo uz kantora pusi, kur tagad ir tā sēta, tur bija tāds pagrabs un koka māja, guļbūve. Tagad tā ir nojaukta. Tur es uzreiz pierakstījos, kad iestājos darbā. Kad es to iesniegumu uzrakstīju, priekšniekam Eglītim ienesu, un viņš uzreiz parakstīja. Droši vien, ka nemaz neizlasīja. Uz priekšu! Es izgāju ārā un berzēju rokas, jo man gandrīz vai dzīvoklis bija tikpat kā kabatā! Es pirmdien prasīju, kā būs ar manu dzīvokli? "Kādu dzīvokli? Es tev neko neesmu solījis!" Es teicu, lai izlasa iesniegumu. Viņš izsauca to no kadru daļas, lai atnesot iesniegumu. Viņam rokas jau bija izlauztas uz aizmuguri, bet - pašlaik neesot dzīvokļu. Es teicu, ka es kādu brīdi pagaidīšu.

Tas brīdis iznāca 2,5 gadi. Iedeва man tajā Hercoga 5-stāvīgajā mājā pie kultūras nama. Vienu [istabu], bet man jau bija bērniņš un otru gaidījām. Kopmītnēs No sākuma mēs istabā bijām četri. man sieva Glūdā dzīvoja. Bija tāds Piļšikovs. Viņš arī strādāja par palīgu. Apprecējās, viņam piedāvāja ar kopīgo virtuvi. Viņš aizgāja pie kopmītnes komandantes un pateica, ka tā ir viņa sieva un ka viņa šeit dzīvos. Lai nemēģina viņu izdzīt ārā. Stingri noteica. Viņam iedeва ar kopīgo virtuvi. .. Man jau arī piedāvāja pa tiem 2,5 gadiem kādus piecus variantus, arī ar kopējo virtuvi, kopējo vannu, kopējo tualeti, kopējo koridoru. Katram tikai sava istaba. Sieva teica, ka neies uz kopējo virtuvi. Es varot iet un dzīvot! Ēdam draudzīgi pie viena galda, bet guļam katrs savā istabā. Beigās iedeва to 1-istabas. tur bija ar malku kurināmais siltais ūdens. Dzīvoklim pienāca viena aukstā ūdens caurule, un tualete bija ar to noraujamo. Pēc tam jau ievilkā gāzi. Tas jau nebija manā laikā. Tā jau bija ievilkta. Bija domāts likts gāzes boileri ūdens sildīšanai, bet tobrīd tieši uzsprāga tā māja Raiņa ielā. Kādreiz tieši pretī tai Hercoga mājai bija katlumāja, kur ar lāpstu meta ogles. Siltuma jau nebija. Tad tās mājas pieslēdza pie Linu kombināta centralizētās apkures, kur visu laiku deva pastāvīgi, un tad tas bija moku kambaris nevis dzīvoklis. Varēja izģērbties galīgi plīks, bet no tevis sviedri līst. Man bija dienvidu-rietumu pusē tieši logi, visa vakara saule. Kāpņutelpa arī no tās pašas puses. Ejot mājās, līdz 3. stāvam kreklu jau varēja izgriezt. .. Lielākā gāja 3. klasē, bet mazā 1. klasē. Aspazijas ielā 29 sākās būvniecība. Tur uzcēla 4 kāpņu telpas. Es jau pats arī biju vietējā komitejā. Zinu, ka būs dzīvokļu dalīšana. Man jau rinda trīs reizes bija garām aizgājusi. Normatīvs bija 9 m2 uz vienu cilvēku. Viņi ņēma vērā visu dzīvojamo platību. Pienāca dalīšanas diena, bet dzīvokļu dalīšana jau notika pilnīgi slepeni. Gāju uz nodaļu pie vecā Kvičiņija no arodbiedrības. Viņš vispār bija malacis. Viņš saka: "Būs!" Divas meitas. Šiki nevar dzīvot. Viņas var gulēt blakus. Ja ir brālis ar māsu, tad... Tajā pašā mājā Konstantinovam no ceļu distances sievasmāte bija. Viņai divas meitas, tā paša vecuma. Viņai tajā pašā kāpņu telpā 5. stāvā bija 3-istabu dzīvoklis, bet man 2-istabu, jo viņa skaitījās pie tā tirdzniecības OPC. OPC darbiniekiem arī iedalīja dzīvokļus. Viņiem deva 3-istabu, bet mums uz lokomotīvēm 2-istabu. Lai kāds tas dzīvoklis bija, bet tas bija par velti iedots, lai gan mēs gājām atstrādāt kaut kādas 150 stundas. Par to jau neviens neprasiņa nevienu kapeiku. tad jau vēl bija ļoti augstā cieņā kara veterāni un darba veterāni. Man no tās Hercoga mājas piedāvāja pie autoostas uz Svētes ielas, jo tas cilvēks bija kara veterāns, darba veterāns, un viņš stāvēja uz uzlabošanu. Tajā mājā arī bija tikai aukstais ūdens, bet mums jau bija ievilkts karstais ūdens. Man piedāvāja, ka viņš no 5. stāva ies uz Aspazijas ielu, bet man no Hercoga mājas būs jāiet viņa vietā uz 2-istabu dzīvokli. Ja es gribu lielāku platību, lai ņemu ciet! Es biju pats tajā vietējā komitejā, kas dala visu to. Man pateica, lai es izeju ārā, jo tas ir manās interesēs. Tie visi pārējie piedāvāja to variantu – lai jaunais, kam vēl ilgi jāstrādā, iet uz to 5. stāvu bez karstā ūdens, bet tam, kuram vajag tikai karsto ūdeni, ies uz jauno māju. Apspriedās un izdomāja tādu variantu. Es teicu, ka tad lai nedod nemaz! Nav vajadzīgs! Man bija tādas dusmas! Es teicu, ka tad lai strīpo vispār no visām rindām ārā, jo man jau varbūt meitas drīz apprecēsies. Beigās mani pasauca, un tomēr nolēma, ka dos man. Es jau biju nostrādājis kādus 14 gadus. Faktiski jebkuram, kurš pilsētas rindā stāvēja, 14 gadu laikā jebkura organizācija iedeва dzīvokli pilsētā. Obligāti katrā mājā bija pārstāvis no milicijas un kara komisariāta. Kādam trāpīja vienmēr, jo, ja kāds aizgāja pensijā no kara komisariāta un atbrauca kāds cits no Urāliem, tad viņam bija jādod dzīvoklis. Var teikt, ka gandrīz katrā pietiekoši labā mājā bija no KGB, kur visi dzīvokļi bija tikai 3-istabu un 4-istabu dzīvokļi. Tiem bija atļauja un pielaide. Vēl jau skatījās, kāds tu esi.

[Par laulībām un laulības šķiršanu, lai iegūtu dzīvokli]: Es pats tamdēļ nē, bet ir paziņas. Neteiksim, ka daudzus es zinu, bet... Neviens jau nereklamēja tādu variantu. Daudzi varianti bija. .. Sievastēvs arī uz dzelzceļa Glūdas stacijā strādāja. Gandrīz tāds variants jau bija, bet viņi 50 gadus jau bija nodzīvojuši kopdzīvē. Ja viņi izšķirtos, tad man mīļā

sievasmāte ir jāņem uz rokām un jāved pie sevis. Ja man būtu sieva, divi bērni, sievasmāte un es, tad jau bez trīs istabām mani nekur citur neliks. Es uzskatu, ka pēc tādām afērām pēc tam tālāk var nonākt vēl lielākās grūtībās. Labi jau ir, ja izdodas, bet...

Ruta par dzīvokļa jautājuma risināšanu maiņas ceļā:

Man jau nedeļa. Deva tik tiem, kas nāca iekšā no institūtiem – krieviem! Tiem jau deva. Un tiem, kam deva dzīvokli, tiem vajadzēja zināmas stundas nostrādāt, bet mūs sūtīja brīvdienās tikai palīdzēt. Tā mēs cēlām Dzelzceļnieku klubu 1952. gadā. Tur arī gājām. Uz nestuvēm nesām uz otro stāvu visus ķieģeļus un cēlām augšā. Mums jau visi inženieri nāca no Ļeņingradas institūta. Kas nāca iekšā, tie jau visi dabūja dzīvokļus! Kad viņi dabūja dzīvokļus, viņi iedzīvojās un tūlīt atkal sauca savējos no turienes. Tie atkal nāca iekšā, un kā bija vairāk cilvēku, tā atkal iedeva dzīvokli. Man jau dzīvokli neviens nedeļa. Es pati personīgi nopirku pēc tam. Viņus atsūtīja pēc institūta šeit strādāt, un viņiem uzreiz deva dzīvokli. Kur tad viņi dzīvos, kas ir atbraukuši? .. Ja mēs iestājāties rindā, tad bija tā, ka vienam cilvēkam tajā dzīvoklī, kur viņš dzīvoja, vajadzēja divus metrus. Ja bija bišķiņ vairāk, tad to rindā arī neņēma. Piemēram, man istaba bija 22 m. .. Ar kopīgu virtuvi, bez nekādām labierīcībām vecā mājā. Neviens jau nedeļa. Kā bija bišķiņ pāri tiem diviem metriem, tad lika tādā uzlabošanas rindā. Piemēram, ja kāds iet prom uz labāku un lielāku, tad varēja iedot to veco dzīvokli, kur viņš dzīvoja. .. Ja tu ej prom no dzelzceļa, tad tev ir jāatbrīvo tas dzīvoklis. Es arī tikai tādā veidā dabūja dzelzceļa dzīvokli. Zirgu ielā es iemainīju. Man bija pilsētas dzīvoklis. Es tur mainīju un mainīju... Kad vīrs nomira, vispirms es nopirku kooperatīvo 1-istabas dzīvokli. Mamma palika tajā kopīgajā istabā. Man jau arī negribēja dot to, ko es pati nopirku. Bija tāds Riekstiņš, pilsētas galvenais. Viņš teica, lai es ņemu mammu līdz. Es teicu, kā es varu paņemt!? Es galdu varu paņemt, bet ne jau māti! Viņai ir sava ģimene un man ir sava. Tad man parakstīja un iedeva to kooperatīvo dzīvokli. Pēc tam es samainīju uz 2-istabu dzīvokli. Mums viens inženieris strādāja distancē, bet viņš aizgāja bojā. Tur bija vesels romāns. Viņa sieva arī strādāja, un viņa gribēja iet prom no distancēs. Viņa tur izgāzās smalki. Viņa gribēja vispār iet prom no dzelzceļa. Viņa man teica: "Davai, samainīsimies!" Viņai bija labs ar atsevišķām istabām, bet man tur bija caurstaigājamas istabas. Es ar viņu samainījos. Tā es te tiku pie dzelzceļa, bet pēc tam es atkal samainījos vēl vienu reizi, jo mans krusttēvs nomira un mana krustmāte palika viena pati. Viņai bija 90 gadi. Viņa dzīvoja vecā mājā. Es samainījos ar Noras Bumbieres māsu uz 3-istabu dzīvokli. Tā es te klejoju pa Jelgavu. Tur es dzīvoju, un 1972. gadā man piedzima dēls. Tad mēs divatā ar mammu pie manis te dzīvojām, jo es izšķīros ar vīru, un tā es viena pati viņu audzināju. Tā es te kļīstu pa tiem dzīvokļiem. Kad dēls apprecējās, tad... Nu to jau nevar izstāstīt, bet tas es atkal samainījos atpakaļ uz 2-istabu dzīvokli, jo mēs palikām ar dēlu divatā. Mana krustmāte dzīvoja pie manis, kura nodzīvoja 105 gadus! 2001. gadā viņa nomira. Tā es te mainījos. Tagad tur dēls dzīvo, kur es iemainījos, bet es tagad atnācu atpakaļ uz 1-istabas dzīvokli.

Laima par ORS produktu sadali:

Es atvaļinājumos vienmēr centos uz Krieviju braukt pie mammas, lai palīdzētu. Visi mūsējie no depo un OPC braukāja visur kur no arodbiedrības. Arodbiedrība palīdzēja. Atvaļinājumos ceļazīmes deva. Viņi brauca uz Gruziju, Sočiem, Kaukāzu, Samarkandu... Viņi atbrauca un pēc tam stāstīja, ko ir redzējuši, kur ir gājuši, kā atpūtušies. Visur pabija. Man nesanāca, bet mūsējie visi bija. Dzelzceļš, protams, bija ļoti stipra, bagāta un liela organizācija pilsētā. Poliklīnika bija superīga. Var teikt, ka labākā poliklīnika pilsētā. Armijas slimnīca un mūsējā dzelzceļnieku slimnīca bija pašas labākās. Tur bija labi ārsti. Pie ārstiem gājām kā uz mājām, kā pie savējiem. Tevi pieņēma, parunāja ar tevi. Nu tad varbūt nebija tik daudz slimību un viņiem pietika laika, ko atvēlēt slimniekiem. Uz mājām saucām ārstu. Bērņus pie bērnu ārsta vedām uz dzelzceļa poliklīniku. Tevi jau zināja un

atcerējās gan bērna vārdu, gan uzvārdu. .. Kad bija grūtības ar produktiem, tad mums mašīnistiem bija ierīkots žurnāls. Mēs vienmēr viņiem turējām paciņas. Tur bija žāvēta desa, konservi, lai viņiem ceļā būtu, ko ēst. Viņi nāca un pirka. Vēl ār produktiem mēs apgādājām dzelzceļnieku slimnīcu. Mums no sovhoza uz veikalu atveda sviestu, gaļu... Un visus dzelzceļnieku bērnodārzus mēs apgādājām. Veikala vadītāja vēl ir dzīva. Viņai ir 83 gadi. Pārējie visi pārdevēji jau ir miruši. Mums aiz sienas bija saimniecības preču veikals. .. Tikai atsevišķi deficīta produkti gāja bērnodārziem, slimnīcai... Priekšniecība arī dažreiz brauca un kaut ko pirka.

Ruta par pasākumu organizēšanu, blatu un ORS resursu sadali:

Vispār jau uz dzelzceļa nebija slikti strādāt. Algas bija tādas, kādas toreiz bija. Vēl deva brīvbiļetes. Mums bija divas biļetes gadā, kad mēs varējām braukt pa visu Padomju Savienību. Es pat ar dēlu biju līdz Tomskai aizkūlusies, tur pie tās savas inženieres. Viņa aizbrauca 1971. gadā prom. Viena biļete bija tikai pa Latviju. Bija brīvība vairāk krievu laikos. Mums no Rīgas brauca priekšnieki ar lieliem karogiem un tad vajadzēja taisīt ballītes. Priekšnieks izsauca mani, iedeva 300 rubļus no kabatas, lai es ņemu mašīnu un meitenes palīgā, un lai vakarā galds būtu klāts! Bet toreiz jau nekā nevarēja dabūt. Labi, ka man bija paziņas. Man bija vīra māsa, kas strādāja bāzē. Pa paziņām vēl kaut ko varēja. Es kaut ko salasīju. Galds bija klāts un vienmēr slavēja, ka galds ir labi klāts. Visu tik tā vajadzēja dabūt. Citādāk jau nevarēja neko dabūt. 70-jos gados, kad 1975. gadā uzcēla šo māju, tad mums deva desas, piemēram. 200 kg iedeva bāzē. Aizbraucām pakaļ, un es tās desas tirgoju. Ko tik es neesmu tirgojusi! Desas, eļļu, sviestu... Bāzē bija pārtikas organizācija, kas piešķīra pa bišķim katrai organizācijai desas, ko deva katru otrdienu. Es paņēmu tos 200 kg un samaksāju par tiem. Mums bija pašpalīdzības kase visiem darbiniekiem, kas iestājās. 1 rubli maksāja biedru naudā katru mēnesi. Mums bija uzkrājumi. Kad kādam vajadzēja, tad es iedevu to naudu, bet pēc tam pa bišķim atdeva atpakaļ. Ak, Dievs! Tās bija šausmas, kā bija! Mums te bija kabūzis tāds, kad gāja iekšā distancē, un tur man bija desu tirgotava. Man vajadzēja tos 200 kg pa puskilogramam sadalīt, lai man iznāk tā nauda. Vēl iedeva kannu ar eļļu. Kā tu to izdalīsi? Vai dieniņ', mīļā pasaulīt'! Sviestu sasalušu iedeva, kas drupa kopā. Ko tik man nedeve! Ko tik es neesmu darījusi! Vēl presi vajadzēja abonēt, jo presi jau nevarēja tā abonēt. Man bija pazīstama priekšniece, kas iedeva zināmu skaitu. Ja abonēja kādu žurnālu, tad vajadzēja noteikti ņemt vēl Maskavas dzelzceļnieku avīzi "Гудок". To vajadzēja obligāti iesmērēt kādam. Visādas nepatīkšanas bija. Neviens negribēja ņemt to avīzi, jo neviens to nelasīja. Man pat ir diploms, kas atnāca no Maskavas par labu darbu, ka es esmu daudz izrakstījusi tās avīzes. Un savējiem jau arī gribas. Man taču brālim arī gribas to puskilogramu desas iedot, un krusttēvam arī puskilogramu gribas iedalīt! Kādreiz ne visiem iznāca. Es piezvanīju, lai nāk pakaļ. No ceļa atnāca pakaļ, paņēma savas desas, sadalīja un man samaksāja par tām. Vienreiz devu vienam ceļam, otrreiz citam, jo neiznāca jau uzreiz visiem. Mandarīnus uz Jauno gadu iedeva pa puskilogramam, bet tie mandarīni jau daži bija sapuvuši, bet man vajag tos pārdot, lai man tā nauda iznāk. Šausmas! Un to eļļu... Man vēl tagad ir tā pavārnīca. Es nopirku garu, lielu pavārnīcu. Kā tad es to eļļu izsmelšu ar roku no tās kannas? Tā pavārnīcā man vēl tagad dārzā stāv. .. Tajā laikā lielākoties vajadzēja būt draugiem, blatiņiem. Produkti arī nebija, bet visiem bija pilni ledusskapji! Neviens jau badā nemira. Visiem bija, bet tāpēc, ka visur bija blatiņi. Vīramāsa bāzē strādāja, un tad es dabūju šo to. Toreiz jau arī nekādas žāvētas desas nebija – vairāk jau sardeles. Reti kad uz svētkiem bija kāda žāvēta desa, bet tad nezinājām, kā to dalīt. Vairāk sardeles.

Irina un Ruslans par depo veikalu:

I: Ziniet, 90-jos gados bija grūtības ar pārtikas produktiem. Desu nebija veikalā. Bet mums dzelzceļniekiem bija bāze. Katram konkrētā dienā izsniedza konkrētu daudzumu desas, sardeles, cīsiņus. Mēs vienmēr braucām pēc kārtas. Tas bija vienreiz nedēļā. Mums bija liela koka kaste, un tad mēs paņēmām, piemēram, 15 kg cīsiņus. Tur bija kūpinātas un vārītas desas, gaļa. Paņēmām un braucām uz darbu. Mums bija svāri, un tad tās desas, cīsiņus un sardeles uz 25 cilvēkiem sadalījām.

R: Tas bija prieks!

I: Vēl mums blakus bija depo veikals Jelgavā. Tur skrējām un rindu ieņēmām. Viens aizskrien un aizņem rindu aiz sevis vēl pieciem cilvēkiem. Tur jau arī uz to veikalu parastie cilvēki gāja, bet sākumā dzelzceļniekiem pārdeva. Pēc krējuma skrējām. .. tad, kad mums tajā bāzē sāka dot desas, tad mēs uz turieni vairs negājām, jo mums jau zināms daudzums bija, bet tur vietējie pirka.

R: tas veikals bija blakus depo. Tur mašīnistus apkalpoja ārpus rindas. Mašīnists taču vilcienu vada, viņam vajag paēst. Obligāti! Pēc tam jau visus pārējos.

Ivars ar sievu par TV un tehnikas iegādi:

Kad bija talonu sistēma, tad iedeva talonus, kur bija viss - televizori... Uzreiz jau nevarēja to paņemt. Televizoriem arī bija arodbiedrībā jāraksta iesniegums, lai uzņem rindā televizora iegādei, veļas mašīnai, automašīnai. Uz Zaporožec es uzrakstīju iesniegumu, bet vēl līdz šai dienai neesmu saņēmis. Nav atnācis.

Sieva: Veļas pulveri un ziepes bija uz taloniem. Pēc ledusskapja vajadzēja rindā stāvēt.

J: Zinājām, ka rīt pievedīs. Tas bija uz laukuma, kur tagad ir BTA apdrošināšana. Vakarā skatāmies, ka stāv jau rinda. Tātad rīt būs ledusskapji. Kad kāds gribēja aiziet uz tualeti, tad pierakstījās, kur ir viņa rinda. Nauda, protams, bija kaut kāda. Es no darba gāju pēc ledusskapja. Mēs uzreiz to pārnesām pāri laukumam uz to Hercoga māju tāpat. Mēbeles man nekur nebija jāved. Apakšā bija mēbeļu veikals. Tikai samaksāju un uznesu augšā.

Mašīnista Pētera stāsts par izklaidēm kopmītnēs un dzelzceļnieku klubā:

Kopmītnēs bija visādi piedzīvojumi. Jautri mums tur gāja. Pats interesantākais bija tas, ka mēs divatā dzīvojām tajā istabiņā, un Oļegam bija dzimšanas diena. Mēs zinājām, ka vakarā puisi atnāks, uzklājām galdu... Nu kopmītnēs alkoholu lietot nedrīkstēja, bet tajos laikos bija pieņemts, ka vienmēr uz galda stāvēja ūdens karafē. Mēs to ūdeni ārā un šņabi karafē, glāzīte blakus. Pēkšņi mums piezvanīja, ka pie mums nāk pārbaude – depo priekšniecība un komjaunatnes komitejas pirmā sekretāre. Mēs fiksi visu galdu pa malām, kur tik varēja sagrūst, bet uz galda palika karafe ar glāzīti. Mums istaba, starp citu, bija ļoti kārtīga. Pie mums šad tad veda kā paraugu rādīt puisiem. Depo priekšnieks, partijas komitejas šefs, arodbiedrība un viņa arī tai skaitā. Visiem patika, jo mums pat puķes bija, bet pēkšņi viņa pieiet pie tā galda, paņem glāzi, attaisa karafi un pusglāzi pielej. Mēs ar Oļegu saskatāmies. Viņa varonīgi to pusglāzi izdzēra, paskatījās uz mums un: "Velns, ūdens gan jums labs!", un aizgāja visa komisija. Tādi humora gājieni ir bijuši. .. Visinteresantāk bija tad, kad bija sausais likums. Bija uz Oktobra svētkiem svinības dzelzceļnieku klubā. Oficiālā daļa un galdi pēc tam, bet uz galda neviena spirtotā, protams, nebija. Bija uzkodas, kompotiņš, limonāde un visādi dzērieni. Tas viss bija, bet ar iedzeršanu tā notika. Tajā laikā klubā gāja kaut kādi rekonstrukcijas darbi, un blakus klubam, kur tagad ir autostāvvietas, bija nokrautas baigās dēļu kaudzes. Visiem večiņiem visas pudeles bija paslēptas tajos dēļos. Ik pa brīdim uzkož un draudzīgā kompānija iet ārā pie dēļu kaudzes - ieļej un iedzer. Tādā veidā tika maskēta visa tā alkohola lietošana,

bet toreiz tas bija ļoti nopietni, jo varēja jebkurā brīdī atnākt pārbaude un tad varēja būt nepatīkšanas vadībai, ja tika lietots alkohols. Tas bija Andropova laikā.

Rutas stāsts par pašdarbību, ceļojumiem un ekskursijām, distances kopīgo sportošanu un dzērveņu lasīšanu:

Mums jau ļoti bieži bija tādi saieti un vakari. Uz visiem svētkiem bija galdi klāti un ballītes uz visiem svētkiem dzelzceļnieku klubā .. Mums klubā bija pašdarbība ļoti daudz – dejas, dziesmas... Dzelzceļnieku dienu svinējām ar Dzelzceļnieku biedrības biedriem Jelgavā. .. Te mēs esam draugiņi. Bija tāda komanda pilsētā. Tāda kā policija. Vajadzēja iet un ķert visādus huligānus. Pa vakariem gāja un pārbaudīja. Pa pilsētu gāja un skatījās, lai būtu kārtība. .. brīvprātīgi, bet vispār tā vajadzēja. Kad mēs bijām telegrāfā, tad mēs visi bijām karavīri. Man vēl ir kara klausības apliecība. Mēs visi bijām pakļauti kara dienestam. Krievu laikos jau dzelzceļnieki visi bija pakļauti armijai. Kuru katru brīdi varēja paņemt un armijā iesaukt. Te ir manas šofera tiesības, ko es noliku. .. Te mēs braucām ekskursijā no distances. Visa distance. .. Paši noorganizējām autobusu, un distance maksāja. Mums, man liekas, neko nevajadzēja maksāt. Mums arī deva ceļazīmes par velti. Es biju, piemēram, Gruzijā. No rīta atnāk 10:00 arodbiedrība un prasa, vai es braukšu uz Gruziju, uz mēnesi? Kāpēc nē? Piecos vakarā vilciens iet uz Odesu. Es vilcienā iekšā un - aiziet! Mājās neviens neko nezināja. Mēnesi nodzīvoju par velti. .. varbūt kāds slimš palika vai nebrauca, un viņi, lai tas nepazūd, man momentā piedāvāja. Es aizgāju mājās, sakravāju koferi un – aiziet! Ekskursijas jau paši organizējām. Ar autobusu, ar vilcienu mēs braucām. .. Mums bija vadītāja Marta. No sākuma bija Aivars. Mēs viņam bišķiņ maksājām. Marta spēlēja uz klavierēm, un viņa mums mācīja. Latviešu dziesmas arī, bet nedrīkstēja jau dziedāt, un nedrīkstēja kustēties uz skatuves. Bija jāstāv taisni. Nevarēja šiverēt pa skatuvi kā tagad. Un tautas dejas bija. .. Mēs braucām uz Ventspili un Daugavpili, uz Rēzekni. Vagonu piekabināja pie vilciena un - aiziet! Divas dienas dzīvojām Daugavpilī, Ventspilī. Vispār interesanta dzīve bija. Mums klubā dikti daudz bija viss kaut kas. Arī krievu teātris, bet tajos krieviskajos es jau nepiedalījos. Es tikai ansablī dziedāju un tautas dejās. .. mēs ziemā braucām slēpot. Paši ar savām mašīnām braucām slēpot uz Tukumu, Milzkalni. Puiši brauca pa upi palu laikā uz Abavu. Mēs braucām līdz. Vēl mēs braucām dzērvenēs uz Latgali, uz Atašieni. Naktī aizbraucām, naktī šķūnī salmos visi gulējām un no rīta braucām prom. Ak, mīļā pasaulīt! Toreiz jau bija tā, ka 25. augustā tikai jāva lasīt. Tad jau divpadsmitos naktī gāja citi lasīt ar lukturīšiem. Es tagad nopērku 3 kg un nevaru apēst, bet toreiz pielasījām 20 litrus! Maisiem vilkām ārā! Traki bijām. .. Vienam Atašienē bija radnieki. Viņš darbnīcā strādāja. Viņš no turienes bija. Viņš sazinājās, ka tur ir, un tad mēs pie viņiem aizbraucām. Lietus līst, dubļi pa gaisu, bet mēs pa visiem dubļiem un lauku ceļiem braucām, mālos iestrēgām... Taisni šausmas, kā tur gāja! No rīta tad gājām lasīt. Vienu dienu vai kādreiz divas dienas palikām. Priekš kam tik daudz vajadzēja lasīt, es nesaprotu!? Tā jau interesanti. Visiem vakariņas kopīgas, ugunsuru taisījām. Vispār ļoti draudzīgi dzīvoja. Mums jau distancē ļoti labs kolektīvs bija. .. Vienai sievai vīrs atbrauca līdz un pazuda tajā purvā. Mums jābrauc mājās, bet viņa nav! Lietus līst, vīri iet pa visu purvu viņu meklēt, bet nedabūjam viņu. Atbraucām uz Krustpili, bet viņš jau priekšā! Tur jau mašīnas bija rindā gar to purvu. Viņš bija iekāpis citā un aizbraucis! Tikai nebija pateicis. Šausmas! Mēs tik dusmīgi bijām toreiz. Nabagi vīri. Tik žēl viņu, ka

viņi gāja tādos brezenta mēteļos meklēt viņu. Nevar jau atstāt cilvēku un aizbraukt. Domājām, ka varbūt piedzēries. Un bija jau arī tādi, kas aizbrauca, nopirka tās dzērvēnes, *samagonku* sadzērās un dzērvēnes atveda it kā salasījuši būtu. Tādi gadījumi arī bija.

Irina un Ruslans stāsta par elektroapgādes distances kopīgajiem braucieniem

I: Es atceros, ka mēs vienreiz tur noīrējām to pirti. Mums bija liela kompānija. Neatceros, kas tas bija par vakaru – vai nu Ziemassvētki, vai Jaunais gads. Mēs parasti šos trīs svētkus– Ziemassvētkus, Jauno gadu un Enerģētiku dienu – atzīmējām vienā reizē. Mēs tur noīrējām, jo tur bija lielas telpas. Ja atnāca ar sievām, tad mums bija kādi 40 cilvēki. Laiks iet un viss mainās. Tas, kas mums kaut kad patika, jauniešiem nepatīk. Mēs bieži braucām ekskursijās, ko paši organizējām.

R: Smagajā mašīnā.

I: Jā, kaut kur braucām. Tagad vajag kaut kur autobusu pasūtīt. Tagad jau par visu ir jāmaksā. Mēs braucām uz Tallinu, uz Krieviju, Pskovu, kur bija sieviešu vai vīriešu klosteris.

R: Sieviešu.

I: Mēs aizbraucām biksēs, bet mūs nelaida iekšā. Mūsu laikos iedod kaut kādus svārkus, ko apsien, un vari iet iekšā. Toreiz nebija. Citas meitenes, kuras bija svārkos, novilkā un iedeva citām, lai varētu apskatīt. Tā pat bija.

R: Un nakšņojām laukā.

I: Mēs ņēmām līdzi pārtiku. Mums likās, ka tā ir lētāk. Arodbiedrība par mašīnu un degvielu samaksāja. .. Mēs noorganizējām, iesēdāmies un aizbraucām! Varbūt tāpēc, ka nevajadzēja tik daudz maksāt. .. Tagad jaunieši ir mazlietiņ savādāki. Es bieži atceros, kā mēs braucām ziemā slēpot uz Tērveti. Savācāmies un aizbraucām neatkarīgi no tā, vai esi arodbiedrībā vai neesi. Noorganizējām un aizbraucām. Mēs braucām ar bērniem, ragaviņas paņēmām līdzi. Tagad, protams, sniega ir maz, bet nē. Priekš kam? Katrs pats brauc. .. Bija gumijas laiva, ar ko vīrieši brauca makšķerēt. Viņi brauca vasarā makšķerēt un arī ziemā blītkot.

R: Jā, mēs braucām ziemā uz Jaunķemeriem blītkot. 3-4 km gājām zivis ķert. Priekšnieks bija kaislīgs makšķernieks. Viņš teica, ka visi esot noķēruši daudz, bet es visvairāk! Pareizi, jo es mašīnu sildīju. Es mazliet pamakšķerēju. Visi, kas nāca, man kādas 5 zivtiņas iedeva, un man beigās bija 40 zivis!

II DAĻA KĀ DZELZCEĻNIEKI SRĀDĀJUŠI

Lidijas un Jegora stāsts par karjeras veidošanu:

L: Priekš Baltijas dzelzceļa Rīgā Jelgava bija kadru kalve. Tika vienmēr pievākti, aizvākti un iecelti citos amatos. Te apsildījās, ieguva kādas iemaņas un – uz pārvaldi!

J: Tur bija nianse, ka Rīgā nebija, kur dzīvot, bet Jelgavnieki varēja dzīvot savās mājās un braukāt. Bija tāda situācija, ka daudzus jelgavniekus aicināja strādāt Rīgā. Par stacijas priekšnieku biju 14 gadus - no 1964. līdz 1978. gadam. Bija periods, kad strādāju par dzelzceļa arodbiedrības komitejas priekšsēdētāju pa visu Kurzemes un Zemgales reģionu. Tad mani aicināja uz Daugavpili par nodaļas priekšnieku. Tur nostrādāju 6 gadus. Pēc tam strādāju Rīgas pārvaldē 3 gadus. Pēc tam atkal atgriezos Jelgavā, kad jau bija jaunā struktūra. .. Dzelzceļa iecirknī nostrādāju 3,5 gadus. Kad palika 60 gadi, tad uzreiz aizgāju prom.

L: Tāda līmeņa cilvēkus neturēja.

J: Kad es atbraucu uz Daugavpili, mums Daugavpils nodaļā bija 14 000 strādnieku uz dzelzceļa. Tur bija iekļauta Rēzekne, Pitalova, Abrene, Krustpils, Alūksne un Gulbene arī. Es biju partijas loceklis. Bija tāds interesants gadījums, ka vienā izpildkomitejas sapulcē

es sēdēju šajā formas tērpā, kas te karājas. Tur bija viens ģenerālis. Viņš paskatījās un saka, ka viņam pakļautībā ir gandrīz 20 000 cilvēku. Viņš esot ģenerālmajors. Es saku, ka man ir 14 000. Nu tad jau es esot ģenerālleitnants. Viņam alga bija 500, bet man 270 lati. Es biju ģenerālis ar leitnanta algu.

J: [Viņš ir] Gudrs. Apguva praktiski visu darba organizāciju Jelgavā.

L: Viss kopā, arī kadru politika. Vajadzēja inženierus ar augstāko izglītību. Vajadzēja daudz praktizēties. Tā visa ir pieredze un darba stāžs. Tā liktenis bija lēmis.

Mašīnists Pēteris par karjeras veidošanu:

Mums galvenais bija mācēt smuki runāt. Tas arī bija viens no faktoriem, kas varēja tevi bīdīt pa karjeras kāpnēm uz priekšu. .. Nu uz kaut kādu vadošo amatu, ja tevi bīdīja, tad arī skatījās tavas lietišķās īpašības – ko tu zini, ko tu vari, kā tu ar cilvēkiem strādā? Ja tev viss šis kopums, ko es nosaucu, ir, bet tu neesi partijā, tad paņems to, kuram tas kopums ir mazāks, bet kurš ir partijas biedrs. .. es nevarēju izvēlēties aiziet pie šefa un pateikt, ka es tagad gribu būt mašīnists-instruktors. Tur nekas negāja cauri. Ja es klusēju в тряпочку, kā krievi saka, darīju savu darbu normāli, tad mani vienā dienā varēja pasaukt depo priekšnieks, ka es no rītdienas strādāju par mašīnistu-instrukturu, neprasot, vai es gribu vai negribu. Pateica un viss! Ja biji no kaut kādas mācību iestādes uz dzelzceļa norīkots, tad tevi jau no augšas nozīmēja, nevis tas, ka tu pats gribētu tur vai tur. Izvēle kā tāda nebija.

Grāmatvede Svetlana par karjeras veidošanu:

Kā vien vēlies! Ja biji uz kaut ko spējīgs, tevi nekad neviens neapturēja. Pie mums meitenes arī sāka kā grāmatvedes, bet beidza kā vecākās grāmatvedes. Ar pazīšanās tam nebija nekāda sakara. Ja tu gribēji un strādāji, tad varēji uzkalpoties. Mums bija tāda iespēja. Ja tu gribēji ieņemt kādu amatu, tad varēji piedalīties konkursos. Mans vīrs no 4. kategorijas mašīnista kļuva par 1. kategorijas mašīnistu. Pats iesniedza dokumentus, kad juta, ka ir gatavs. Kad pagāja 2 gadi, nostrādājot par 2. kategorijas mašīnistu, viņš varēja iesniegt dokumentus uz 1. kategoriju. .. Ja vajadzēja vest kādu valsts nozīmes vilcienu, tad dabīgi, ka 3. kategorijas mašīnistam to neuzticēja. Mans vīrs ir vairākas reizes vedis tādus sastāvus, jo viņam varēja uzticēt, ka viņš to aizvedīs. Dažādus sastāvus veda no Rīgas līdz Kīnai. Viņš aizveda līdz Lietuvai, bet tur nodeva nākošajam. .. Arnis Īstens bija instruktors. Viņš bija mašīnists. Viņš aizgāja uz tehnikumu. Viņš ar manu vīru dzīvoja kopā kopmītnēs. Arnis ir malacis. Mans vīrs Indrā ieraudzīja sastāvus un pateica, ka viņš tādus vedīšot! Un viņš veda! Mūsu depo priekšnieks bija mūsu kāzās liecinieks. Arnis līdz 90-jiem gadiem bija mašīnists-instruktors. Manam vīram nepatīk ar papīriem krāmēties, bet Arnim nebija problēmu, un viņš kļuva par Liepājas vagonu depo priekšnieku vairākus gadus, kamēr to slēdza, jo to arī apvienoja ar Rīgas depo. Arnis tad jau vadīja lokomotīvu departamentu. Es biju finanšu departamentā. Tā arī viņš no turienes pensionējās. Viņš sāka kā mašīnista palīgs un izauga. Vēl viens kolēģis Bondars arī bija mana vīra palīgs, bet tagad ir inspektors uz dzelzceļa. Nu jau viņš ir pat augstākā amatā nekā Arnis bija. Tā arī viņš pensionēsies. Vēl viņš var kļūt par dzelzceļa priekšnieku, bet tur jau jābūt partijā, jo tāpat tur netiksi. Mums daudzi Jelgavas mašīnisti ir ieņēmuši augstus amatus tieši Rīgā. .. Daudzi instruktori pēc tam kļuva par depo priekšniekiem, jo tos jau bieži atlaida, bet ne jau viņu vainas dēļ. Ja mašīnists kaut ko sadara, tad priekšniecību atlaiž. Par pārkāpumiem atbild vadītājs. Es domāju, ka tādu nav, kuri būtu kaut ko gribējuši sasniegt, bet nevarēja. Nevienam nevienam sprunguļus ratos nelika. .. Nu sievietē tālāk par finanšu departamenta vadību neies. Sievietēm uz dzelzceļa nav tādu amatu. Sastāvus viņas neved, ceļus viņas neliek... Lokomotīvu saimniecībā sievietes nav, jo nav sievietes-mašīnistes. Manam dēlam signalizācijas un sakaru distancē ir daudz sievietes-vadītāju. Dzelzceļa pārvaldē arī ir priekšnieces un nodaļu vadītājas.

Vitālijs par savu karjeras ceļu un motivāciju:

Armijā es sākumā mācījos par ceļu brigadieru, lai tikai tiktu prom no Sibīrijas tur, kur ir siltāks. Es varēju strādāt arī par ceļinieku, bet mana oficiālā izglītība bija ceļu ekspluatācija. Es strādāju par Sajanskas stacijas dežurantu. Tur bija jaunceltne. Tur visu tikai būvēja. Tur jau vairāk visu sabojāja nekā būvēja. .. Atceros, ka vienreiz ziemā atveda gulšņus, kas bija tik labi izmērcēti kreozotā, ka kilometra attālumā jau varēja saost. Mums bija termosī un alumīnija krūzītes. Tādā aukstumā mēs tur ēdām. Nu neko, normāli. Visi izdzīvojām. .. Es strādāju uz dzelzceļa. To nevar saprast neviens, kurš nav strādājis tajā līmenī un nezina tās grūtības. Es savulaik pēc Plotņikova biju pirmais vietnieks Baltijas dzelzceļā. Tā bija Tallinas osta, Kaļiņingradas osta, Klaipēdas osta, mūsu ostas, tā bija pasažieru kustība. Es, tēlaini izsakoties, Sibīrijā esmu bijis divreiz, jo tas bija nenormāls darbs, lai organizētu visu to kustību. Darbs jau iet pats par sevi, bet ir jānodrošina drošība. Agrāk kustības organizēšana bija vienas galvassāpes. Pat gribēdams, tu nesapratīsi to. Sestdienās, svētdienās bija jāstrādā. Visi strādāja līdz spēku izstikumam. .. Tolaik Jelgavas stacijai reizi stundā bija jāpārtrauc darbība, lai varētu izbraukt, jo veidojās "pudeles kakls". Es izaugu līdz tam līmenim, jo mani vienkārši bīdīja visur. .. Un galvenais, ka visur dzīvokli piedāvāja. Krustpilī mums bija komjauniešu kāzas. Toreiz man vajadzēja izveidot vietējo komjauniešu organizāciju. .. Mums savācās kādi 65 komjaunieši organizācijā, bet nebija sekretāra. Bija tur viens, bet viņš absolūti neko nedarīja. Pēc tam sapulcē stacijas priekšnieks ieteica mani. Es teicu, lai liekas mierā, ka es tikko no armijas esmu atnācis, lai ļauj man atpūsties mazliet, bet tomēr ievēlēja mani. No sākuma es negribēju neko darīt, bet tiklīdz pieķeros klāt, tā noorganizēju visu ko. .. Atbrauca no "Lokomotīves" un sāka mani pāraudzināt: "Ar ko tu nodarbojies!?"- "Ar destrukūrizāciju!" .. Tad es sāku darboties "Komjauniešu Prožektors". Tur bija enerģētiskis Vētra, kurš zīmēja. Viņš man sāka karikatūras zīmēt. Es visādas tēmas tur cilāju, un par "Komjauniešu Prožektors" uzreiz sāka visi runāt. Es komjaunatnes rajona komitejā ieņēmu augstu vietu. .. Pēc tam mani iecēla par komjaunatnes rajona komitejas otro sekretāru Jēkabpilī. Vēl mani gribēja VDK iesaistīt. Pēc tam viss aizgāja pat līdz Latvijas KP centrālajai komitejai. Viņu instruktors bija atbraucis. Es savas sapulces parasti novadīju sarkanajā stūrītī. Novācāmies pie galda, kafija bija. Es nemaz nezināju, ka tā arī vajag darīt. .. Mani uzaicināja uz LKP centrālās komitejas plenārsēdi. Man uzdāvināja mehānisko bārdas skuvekli, lai gan tas praktiski nedarbojās. [smejas] Ar komjaunatnes ceļazīmi es biju aizbraucis arī uz VDR. No Latvijas tur bija 24 komjaunieši. No Maskavas bija 600 komjaunieši. Pēc gada es ar komjauniešu vilcienu uz Budapeštu aizbraucu. Vācijā bija Brīvās vācu jaunatnes savienība, bet Ungārijā – komjaunieši. .. Pēc tam es biju stacijas priekšnieka vietnieks. Bija tāds Murašovs, Šķirotavas stacijas priekšnieks. Mēs vienreiz braucām kopā, un viņš man saka, lai nāku pie viņa par stacijas priekšnieka vietnieku. Es teicu, ka man nav vajadzīga tā Šķirotava. Es zināju, ka tur ir smags darbs un lieli apjomi. Tad viņš aizgāja pie nodaļas priekšnieka. Viņi nevarēja atrast Šķirotas priekšnieka vietnieku ekspluatācijas jautājumos pusgadu. Neviens nepieteicās uz to amatu, jo vienkārši tur ir darbs gan dienu, gan nakti. Tur grafiks netika izpildīts, dežurantu nebija... Es atceros, ka viņš teica, lai es atbraucu un apskatos. Es paskatījos un prasīju: "Kur ir pārmijnieki?" – "Kādi pārmijnieki! Mēs saņēmām prēmiju no Maskavas. Viņi aizbrauca uz Ogri pēc Lāčplēša alus." Viņi sāka apmazgāt to visu. Nākamajā dienā es braucu pie sava priekšnieka. Stacijas priekšnieks bija Lavrents, polis. Ļoti cienījams cilvēks. Es viņam teicu, ka mani uz Šķirotavu aicina strādāt. Viņš teica, lai es nepiekrītu, jo viņš pēc dažiem gadiem iešot pensijā un es te būšu stacijas priekšnieks. Labi. Piezvanīju un pateicu, ka neiešu. Viņš pateica Rīgas nodaļas kadru daļas priekšniekam, ka viens no Krustpils ir atteicies. Tad izsauca Lavrentu, manu priekšnieku, un prasīja viņam: "Kāpēc tu turi viņu pie sevis!? Atlaid viņu! Kāpēc viņu atrunāji?" Lavrents saka man: "Zini, man te piezvanīja.

Laikam tev būs jāiet...” Es arī aizgāju tāpēc, ka Murašovs teica, ka uzreiz man iedos 2-istabu dzīvokli Ķengaragā. Es nebūtu gājis uz to nenormālo darbu Šķirotavā. Pēc tam vajadzēja Rīgas pasažieru stacijas priekšnieku. Tur jau vajadzēja kādu, kuram ir kaut kāds skats, jo tur bija deputātu istaba, tur brauca gan Pelše, gan Pugo un citi. Tā es tur aizgāju. Man nebija nekādas sajēgas. Šķirotavā bija tikai vagoni, bet te bija pogas un biļetes... .. Milzu kolektīvs. Toreiz biļešu kasieri vien bija 150 cilvēki! .. pēc tam mani uzaicināja Rīgas nodaļā par priekšnieka vietnieku. Lai nevajadzētu braukāt no Ķengaraga, man 3-istabu dzīvokli piešķīra Riepiņu ielā. .. Pēc tam, kad Jelgavas nodaļas priekšnieks aizgāja pensijā 60 gadu vecumā, kā jau pienācās pēc likuma. Tāda bija kārtība. Nu varbūt kāds 61 gada vecumā aizgāja, lai saņemtu kādus 50 rubļus klāt pie pensijas. Viņš aizgāja, un mani atkal sāka aicināt. Es Lazdiņam teicu, ka man to nevajag. – “Ej!” Es pēc tam Rīgas nodaļas vecākajam dispečeram Murašovam jautāju, vai man iet? Viņš teica, lai eju. Es nodomāju, nu ja jau draugi jeb vecākie kolēģi iesaka, tad jau vajag iet. Aizgāju uz Jelgavas nodaļu. Divas dienas bija grūti, bet trešajā jutos jau kā mājās. Man piešķīra 2-stāvu savrupmāju Puķu ielā. .. pēc tam Jelgavas nodaļā sākās štatu samazināšana. Piedāvāja divus variantus – vai nu Baltijas dzelzceļa ceļu drošības revizors, vai nu Rīgas nodaļas priekšnieks. Es teicu, ka Rīgas nodaļā jau esmu strādājis, ka negribu vairs. Tāpēc aizgāju par revizoru strādāt. Man uzreiz piešķīra dzīvokli Dzirnau ielā, kur bijušais priekšnieks Makarenko dzīvoja. Tur bija 4 istabas. .. Pēc tam pirmais vietnieks Plotņikovs aizbrauca uz Prāgu, Čehoslovākiju. Es nonācu viņa vietā, lai gan arī negribēju. Es nekad neesmu piekritis uzreiz, jo man bija labi, kur esmu. Kad strādāju Šķirotavā, tad visi priecājās, ka savs Jānis ir, ka var Līgo svētkus svinēt. [smejas] Rīgas pasažieru stacijā tas pats bija. Mēs vienmēr ar kolektīvu un visu administrāciju braucām uz Juglu Līgo svētkos. Šķirotavā mēs pat braucām uz Krustpili svinēt. Iesēdāmies vilcienā un braucām. .. Jā, viss kaut kā nejauši sanāca, pats no sevis, jo es vienmēr esmu visu pratis noorganizēt. Galvenais visu vajag noorganizēt, bet pēc tam notīties krūmos. [smejas] Ja kolektīvu nenoliksi uz pareizā ceļa, tad nekas nebūs. Kad es strādāju Jelgavā par nodaļas priekšnieku, mēs noorganizējām savu veterānu padomi. Tur bija Meļņiks, ekonomiste Tatjana Ivanovna Rjabinkina... Es kā gados jaunāks ar viņiem konsultējos. .. šodien cilvēkus dzelzceļā ņem no ielas. Agrāk kadrus izaudzināja. Es arī pa karjeras kāpnēm kāpu. Šodien atrod kādu, iebāž kaut kur un tā tas tiek atrisināts, bet agrāk bija tāda kārtība. Es atceros, ka pie Liepājas vienā stacijā strādāja meitenes pēc tehnikuma. Es vienmēr iegāju pie viņām un apsoliņu palīdzēt. Vārds jau ir jātur! Pēc pusgada tur vienu mašīnists apprecēja. Pēc pusgada otru mašīnista palīgs apprecēja. .. Es pats nodarbojos ar kadriem. No kaut kāda cita rajona dabūju distances priekšnieku, piešķirot viņam dzīvokli. No Kaļiņingradas vienu dabūju. Tā bija vesela sistēma. Galvenais vajadzēja organizēt to visu ķēdi. Es atceros, ka bija tāda štata vieta kā izpildes kontroles priekšnieks. Tas bija vietējais. Uzvardu neatceros. Jelgavā dzīvoja viens lidotājs-izmēģinātājs, atstādināts apakšpulkvedis, pensionējies. Manuprāt, viņš vēl ir dzīvs. Es viņu kaut kā atradu. Viņš strādāja Jelgavas civilās aizsardzības štābā. Viņi man viņu piedāvāja. Es uz kadru daļu biju aizbraucis. Man teica, ka viņam taču neesot dzelzceļnieka izglītība. Nekādā gadījumā, jo izpildes kontrolē ir jābūt dzelzceļniekam, kas pārzina visu specifiku un instrukcijas! Es aizgāju pie dzelzceļa priekšnieka Makarenko un viņam visu pateicu. Viņš klusēja, klusēja un tad teica: “Ņem arī savu lidotāju!” Tā bija nestandarta pieeja, bet viņš piekrita.

Vitālijs par izvēli mācīties par dzelzceļnieku:

Es gāju krievu skolā. Pēc tam visur bija krievu valoda – tehnikumā, armijā, uz dzelzceļa... 9. klasē man bija drāmas pulciņš. Mans vācu valodas pasniedzējs ieinteresēja mani vācu lugās. Vidusskolā vācu valoda bija oficiāls priekšmets. Kaut ko es sapratu. Es kaut kādas lomas spēlēju. Tur vajadzēja pat skūpstīties. Es nevarēju skūpstīties, bet kaut kā jau tur sanāca. 10. klasē es sala tēvu tēloju. Mēs dažādas lugas iestudējām. Braukājām pa

kolhoziem. Uzzīmējām biļetes. Neatceros, kādas bija cenas. Nu lētas biļetes, bet, pa kolhoziem braukājot, kaut kādu naudu nopelnījām. Neatceros, kur mēs to naudu tērējām. Es daudzās lugās spēlēju. Mums bija viens ārsts, ambulances vadītājs. Viņš nāca pie mums 10. klasē un stāstīja, kur iet mācīties. Viņš man uzdāvināja kādas 4-5 grāmatas ar aktieru fotogrāfijām. Viņas kaut kur mājas bēniņos stāvēja. Viņš man teica, lai eju uz aktieriem. Es nezinu, kāpēc? Atceros, ka bija izlaidums. Man mugurā bija tēva uzvalks un kaklasaite, jo nebija īpaši, ko vilkt. Tolaik drēbju nebija. Tā arī viss beidzās. Centos iestāties Minskā un Odesā uz aktieriem, bet nekas nesanāca. Māte un tēvs pieļāva jebkuru iespēju – mācīties tālāk vai palikt kolhozā strādāt. Tēvam bija 4. klašu izglītība. Tiem laikiem tā bija normāla izglītība. Viņš bija dzimis 1901. gadā. Viņš man teica, ka ir jāiet kaut kur mācīties. Māte teica, lai es ejot govīs ganīt kolhozā. Tā mēs spriedām. Tas bija normāli, nekā slikta tur nebija. Bet tad tēvs pasta nodaļā piezvanīja uz dzelzceļnieku tehnikumu. Viņi teica, ka vajag ierasties, analīzes nodot un iestājeksāmenus nokārtot. Es aizbraucu, nodevu analīzes, noliku iestājeksāmenus un iestājos tehnikumā. Man nebija nekādas nojēgas par dzelzceļu. Es atceros, ka mēs ar māti un tēvu ar vilcienu braucām līdz Daugavpili. Tur mēs pirkām gaļu, maizi... Tik garšīga maize bija! Kamēr gaidījām stacijā vilcienu, tikmēr pusi batona apēdām. Toreiz jau mājās cepa maizi. Nu tā es iestājos tehnikumā.

Ruslans par to, kā nonāca dzelzceļa resorā:

[Līdz dzelzceļam es nonācu] Nejauši. Es piedzimu 1939. gadā, Baltkrievijā. Līdz skolas beigām es nekur neizbraucu. Dzelzceļu neredzēju. Mums bija privātmāja. Tad tikai elektrība parādījās. Mums bija petrolejas lampa. Bija vējš, un norāva nulles vadu. Tajā privātmājā bija pagrabs, kur kartupeļus uzglabājām. Es tur savienoju vadus un - gaisma iedegās! Visi kaimiņi brīnījās: "Kā tā!? Mums nav, bet jums ir gaisma!" Es aizrāvos ar elektrību. Es pabeidzu skolu un gatavojos iestāties akadēmijā, lai studētu lauksaimniecības elektrifikāciju un mehanizāciju. Es skolu pabeidzu armijas daļā. Man tur bija bez eksāmeniem. Man vecāki neko neteica, bet manās acīs nokļuva avīze, kur bija reklāma par jauno Dzelzceļa institūtu, kas darbojas Gomeļā. Tur bija apraksts, kādi tur ir speciālisti un kādas ir perspektīvas beidzot. Es padomāju un nolēmu, ka braukšu uz turieni. Bija konkurss tikai starp medaļu ieguvējiem. Vajadzēja nokārtot divus eksāmenus matemātikā – mutisko un rakstisko. Pirmais bija rakstiskais, un es dabūju 3. Otrajā dienā bija mutiskais. Man bija patēvs, jo tēvs Ļeņingradā palika. Pēc kara ar Somiju viņš armijā vairs netika, bet strādāja kara rūpnīcā. Viņš nomira 1942. gadā. Es visu laiku dzīvoju ar patēvu. Viņam bija tāds pulkstenis, un es uz to pulksteni eksāmenā skatījos, skatījos un meklēju atbildi. Rezultātā dabūju 5. Kopā man bija 4, un es tiku iekšā!

Ruta par atalgojumu un tā izmaiņām:

Vispār brīvība bija lielāka. Algu tik un tā maksāja. Nevieni nost neņēma. Prēmijas gandrīz katru mēnesi maksāja. Nu prēmija bija 10 rubļi, bet ar tiem 10 rubļiem veselu nedēļu varēja dzīvot! Vēl vairāk. Ja 1 rublis bija, tu varēji divas dienas iztikt. Tā jau bija cita nauda. Man bija 3-istabu dzīvoklis un es maksāju par tri 2 rubļus! Par ūdeni nebija jāmaksā. Ne par ko, tikai par tri un elektrību. Tie jau bija citi laiki. Padomju Savienību zaga un apzaga, bet bija, ko zagt arī. Visādi – kur tik varēja, tur tik nofirēja. Tagad jau tā nevar. Tagad visur ir atskaites. .. Katram bija savs amats. Es visu mūžu biju elektromontieris. Es skaitījos, jo telegrāfā es biju morziste, radiste, maiņas vecākā un brigadiere. Kad mani pārveda uz dokumentāciju, tad es biju montiere. Visi biju montieri pēc kategorijām. Man laikam bija tā 5. kategorija, tā pēdējā. Aldziņas jau bija mazas. Es zinu, ka telegrāfā, kad es strādāju, man bija 45 rubļi alga. Tajā laikā tas bija diezgan labi. Normāli vajadzēja dzīvot. Nekā nevarēja darīt. Kad es 18 gadus aizgāju, man jau nekā nebija. Man nebija neviena, kas man dotu kaut ko. Pliku istabu man iedeva. Viena gulta bija. Pašai vajadzēja ēst, pašai

vajadzēja ģērbties. Piemēram, tie, kas dzīvoja vecā mājā, dzelzceļš deva apkurei ogles un bišķiņ malku iekuram. Par to nevajadzēja maksāt. Tās piešķīra. Vajadzēja pašam atvest no depo. .. Ceļazīmes deva – 12 rubļi uz 12 dienām laikam. Tiem, kas labi strādāja, tiem par velti piešķīra. .. vislabākā dzīve man bija, kad es aizgāju pensijā 1988. gadā. Es jau 32 gadus esmu pensijā. Liekēde! Tad man bija vislielākā pensija - 132 rubļi. Tā bija vislielākā. Lielākas nebija. Bija pensija, vēl bija kaut kāds pielikums, un 132 rubļi sanāca. Tad man bija labi. Tad es ar priekšnieku sarunāju, un es strādāju uz pusslodzi. Trīs dienas - pirmdien, otrdien un trešdien. Pārējās dienas man bija brīvas. Ļoti labi! Tā lieta man bija dikti laba. Es varēju dārzā visu ko padarīt, atpūsties. Tad atnāca Latvijas laiki, un tā priekšniece pateica, ka nav ko sēdēt, lai nāku sēžu tur. Tad jau vajadzēja visu dienu sēdēt. Tāda bija tā dzīvīte!

Ivars par to, kāda alga bija depo un kāpēc priekšnieka amats no finansiālā viedokļa nav ļoti iekārojams:

Tajā laikā es kā atslēdznieks pelnīju 220 rubļus mēnesī. Bija augstuma rangs, kad vairāk nevar. Priekšniekam bija alga 240. Nu varbūt pa gadu viņš labi ja vienu vai divas prēmijas saņēma – uz Dzelzceļnieku dienu no pārvaldes iedalīja vienu un cauri. Kuram tad gribas ar to aitu baru kauties tur? Depo ir visādi pakšņi un stūri, kur var visu dienu izgulēties piedzēries. Tagad principā uz ielas reti var sastapt piedzērušos cilvēku, bet 90-jos, kad tie spirti parādījās, tas bija šausmu variants. Lielās, litrīgās pudeles Royal. .. [Sieva] teica, ja es gribot karot, lai karoju. .. Tad jau prēmijas lielas nebija. 10 rubļi jau bija apmēram kā tagad kādi 30 eiro. Bija noteikts tāds izmērs, ka mašīnists 250 rubļus tolaik pelnīja, bet mašīnista palīgs kaut kur 210 rubļus. Depo priekšniekam pamatalga bija 220 rubļi.

Nadežda par nelielu algu par smago darbu un veidiem, kā brīvbilete palīdz uzlabot ģimenes iztikšanu:

Jā. Nu tajā laikā, 50-jos un 60-jos, alga bija 36 rubļi uz rokām. Dzīvo, kā gribi! Ļoti mazas algas bija! Es uz dzelzceļa atnācu 1965. gadā, un alga bija tikai 42 rubļi. Kur es auklīti varu ņemt, ja man uz rokas ir tikai 42 rubļi? Veikalos nekā nebija. Mēs ņēmām alumīnija kanniņas ar rokturi, gājām uz ēdnīcu un ņēmām uz mājām zupu. Nebija, no kā vārīt zupu. Veikalā stāv divi apkaltuši gabaliņi. Vairs nav, ko pirkt. Tā gājis ir. .. Man personīgi ļoti patika, ka mums ar vīru kā ģimenei deva vienu biļeti, ar kuru varēja braukāt pa Latviju, cik gribi par velti, un vienu biļeti gadā, ar kuru varēji braukt, kur gribi – uz Krieviju vai pie melnajiem. Mēs parasti braucām uz Ļeņingradu. Tur apkārtnē ar autobusiem visur braukājām un skatījāmies. Tas bija ļoti no svara. Tā biļete man ļoti patika. Toreiz Ļeņingradā viss bija daudz lētāks. Es ņēmu čemodānu rokā, sapirku Ļeņingradā koferi pilnu ar gaļu un desām, atvedu, uz balkona saliku un visi ēdām veselu mēnesi! Gribi dzīvot, māki izgrozīties! Tā es sagudroju. Vienu vakaru iesēžos, tur sapērkos un citu vakaru jau atpakaļ!

Pēteris par savu autoritāti mašīnista – instruktora darbā:

Toreiz es to varbūt nezināju, bet tagad var droši teikt, ka mans kā instruktora autoritāte bija augsta, jo es mācēju sastrādāties ar cilvēkiem. Instruktora amats kā tāds ir ļoti interesants. Tur ir jābūt ļoti lunkanam – ir jābūt izlocīties starp priekšniecību un cilvēkiem. Priekšniecība tev dod iekšās, ka tu maz sodi un neudzini, bet cilvēkiem vajag, lai es ne tikai lasītu morāli stingri pēc visām instrukcijām, bet viņiem vajag, lai viņus arī saprot. Savu reizi nevajag cilvēku lamāt, bet vienkārši ar viņu parunāt, lai viņš saprastu. Es to biju ļoti labi iemācījies noturēt līdzsvarā uz vienu vai otru pusi. Es šodien konstatēju, ka autoritāte man bija augsta. Kad mēs kādreiz salasāmies depo, mani bijušie audzēkņi, kas par mašīnistiem strādāja (tagad arī jau ir pensijā), visi izturas ar cieņu.

Ivars par īpašiem priekšniekiem:

Mums visi priekšnieki krievi bija. Kad es aizgāju, tad bija Grigorjevs. Tad bija Eglītis. Viņš priekš kantora darbiniekiem bija zvērs. Viņam bija šausmīgākās ieceres, ko izbūvēt. Viņš personāla daļā varēja vakarā ap 17:00 ieiet un pateikt: "Rīt no rīta, lai man būtu trīs mūrnieki un divi apmetēji!" Kur personāla daļa tos var atrast pa nakti!? Personāla daļā bija tāda Suhovskaja. Viņa aiz kantora stūra aizgāja, paskatījās, vai nav priekšnieka, un tad viņa skriešus savā kabinetā iekšā. Viņš aizbrauca pēc tam uz Ventspili, kur viņš bija galvenais inženieris. Viņš grāmatvedei pateica, ka viņam rīt vajadzēs 200 rubļus skaidrā naudā. Kur grāmatvedis uzreiz var atrast skaidru naudu!? Tomēr dabūja. Savāca mūs cehā. Tur vajadzēja uzvilkt tādu dzelzs siju, kur netiek ne krāns, nekas klāt. Uzreiz vecā Margarita ar papīrti klāt, jo nedrīkstēja iet uz kasi, bet kasiere aizgāja uz cehu un atnesa katram 10 rubļus. Viņš jau neņēma sev. Mēs pēc darba palikām 15 minūtes un uzcēlām to dzelzi. Katram paspieda roku un – paldies, ejiet mazgāties un ejiet mājās!

Ruta par disciplīnu Jelgavas sakaru un signalizācijas distancē:

Nu disciplīna jau bija kā kuram priekšniekam. Visi jau strādāja godīgi. Nevienam pretī neko neturējās. Tas priekšnieks Faļko jau bija tāds, kas tos vīrus... Tie vīri jau mīlēja iedzert. Visādi bija. Viņš vienreiz kaut kādos Jāņos atļāva svinēt, jo nedrīkstēja jau svinēt. Viņš tikai teica, ka viņš nepiedalās un ka viņš nezina, ka svin. No sākuma jau jāva pa kluso svinēt Jāņus, bet pēc tam sestdien lika atstrādāt. Viņiem pašiem patika svinēt. Kādreiz mums Uzvaras parkā taisīja ugunskurus. Ne tieši kā Jāņus, bet kā kaut kādus svētkus. Visi jau svinēja. Tiem krieviem pat vairāk patika svinēt nekā latviešiem. Priekšnieks mums atļāva. Viņš jau zināja, ka otrajā dienā pēc Jāņiem neviens jau nestrādās. Es pati atceros, ka visu nakti līgojām. Kas es otrā dienā par strādnieci!? Es atnācu, bet man miegs nāk. Es eju ārā koridorā, staigāju no viena gala līdz otram, atnāku, apsēžos, bet atkal nāk miegs. Tad atvēlēja tomēr pēc tiem Jāņiem brīvdienu. Darbnīcā bija mehāniķi un strādnieki. Tie visi bija latvieši lielākoties. Visi veci Ulmaņa laika cilvēki. Viņi jau visi gribēja svinēt, un viņi visi svinēja. Ja kaut kas bija kā nevajag, tad tas Faļko iesauca tos vīrus pie sevis kabinetā, durvis aizslēdza ciet, kulaku galvā un riktīgi tos vīrus izlamāja. Tāds viņš bija. Vienreiz mums viens aizdedzināja priekšnieka kabinetu. Mums vēl sadega vecā Goda grāmata. .. Priekšnieks bija runājis ar inženieri, kurš bija pīpējis, un iemetis papīrgrozā to izsmēķi. .. Abi divi aizgāja, durvis aizslēdza. Nekādus ugunsdzēsējus nesauca. Veči attaisīja momentā durvis un nodzēsa, jo galds dega. Viņam galda atvilktnē bija tā Goda grāmata. Tā bija apdegusi visa melna! Man vajadzēja visu no jauna taisīt.

Ruta par sociālistisko sacensību, darbu triecientempā un obligāto nodošanu līdz 31. decembrim:

Bija uz katriem svētkiem cilvēki izdalīti, kam iedeva prēmijas un tās nozīmītes. Tie, kas labi strādāja un plānus izpildīja, jo plāni jau vienmēr bija, ko bija jāizpilda. Sevišķi jau, kad taisīja to automātisko centralizāciju pa stacijām. Tur vajadzēja izpildīt. Parasti jau tajās stacijās to elektrisko centralizāciju palaida gada beigās, uz Jauno gadu, un tad jau tur varēja dienu un nakti strādāt, ka tik padarīt līdz galam. Nāca komisija - lai varētu palaist to staciju, lai tā strādā. Pēc tam jau labojām visas tās kļūdas, jo vienmēr jau kļūdas bija. Nekad nebija tā, ka kļūdu nav. Tāpat, kad cēla mājas, vajadzēja noteikti būt tai gatavai uz to Jauno gadu, piemēram. Tu tur kaut vai izputi ārā, bet viņai ir jābūt gatavai! Viņu gatavu uztaisa, bet pēc tam taisa visus remontus atkal. Tā jau bija. Es, piemēram, pilsētā nopirku kooperatīvo dzīvokli. Mums arī uz Jauno gadu to nodeva, bet tā īsti gatava nebija. Tas bija pilsētā nevis dzelzceļā. Pēc tam jau tur vēl daudz ko pietaisīja klāt.

Pēteris par mašīnista darbu:

Jāstrādā bija ļoti intensīvi. Es atceros, ka mans rekords bija 11 nakts pēc kārtas reisā. Tad es beidzot pateicu :“Viss! Pietiek! Vairāk es nevaru.” Kaut gan tajos laikos problēmu nebija – aizgāju, nodancoju balli pa nakti, sēdos uz lokomotīvi un braucu. .. Nu 11 nakts pēc kārtas bija mazākā bēda. Pirmkārt, uz tvaika lokomotīves ir ļoti smags fizisks darbs. Tā braukšana un vadīšana ir tā odziņa. Lokomotīve ir jātīra pēc katra reisa obligāti. Ārā - 20 grādi vai +30 grādu karstums, bet lupatiņa rokā un visu no augšas līdz apakšai divatā ar palīgu. Arī katru reizi visi sīkie bojājumi, kur ir stiprinājumi atslābuši un tā tālāk, bija jālabo pašiem. Nācās svīst arī karstās kurtuvēs iekšā. Lokomotīvei katls ir iekšā, un visam katlam iet cauri garas svelmes caurules. Tās ir nevis piemetinātas, bet apvalcētas. Šad tad, it sevišķi vēsākā laikā, valcējums paliek vaļīgāks, tās sāk kurtuvē šļākt iekšā tvaiku un ūdeni. Tad lokomotīve vairs nevar tvaika spiedienu noturēt, ir degvielas patēriņš diezgan liels... Ar to visu ir nepatikšanas. Kad lokomotīve ir atdzisusi un tvaika spiediens ir nokritis no 13 atmosfērām uz 5, tad pufoiciņu mugurā, ausaini galvā, valce un cimdi rokās, katlā iekšā un valcē tās caurules ciet. Tas jau, protams, savu iespaidu ir atstājis. Kaut gan man ar veselību, salīdzinot ar vienu otru no maniem kolēģiem, principā nekādu problēmu nav. [Manas meitas] ir pietiekoši redzējušas, kā tas ir, kad 2:00-3:00 naktī ir jāceļas augšā, un ļoti bieži, ka tēva nav mājās diennaktīm. Viņas tas sevišķi neaizrauj. Pirmkārt, viņām ļoti nepatīk nakts darbs, bet uz dzelzceļa ir maz tādas vietas, kur nav nakts darbs ierindas darbiniekiem. Lai normāli uz dzelzceļa strādātu, ir jābūt interesei. .. toreiz lokomotīvu brigādēm darba grafika nebija. Bija izsaukumu sistēma. Bija lokomotīvu brigāžu rīkotājs, kuram bija milzīga tāfele, uz kuras bija metāla plāksnītes ar visu mašīnistu un palīgu uzvārdiem. Vienā pusē bija tie, kas ir atpūtā, bet otrā pusē tie, kas ir darbā. Un tad rindas kārtībā – pirmajam, kas bija pašā augšā, tūlīt būs jābrauc. Kā parādījās vilciens, viņu sauca ārā (kopā ar palīgu, protams), un viņš brauca. Tie, kas atbrauca, tie stājās rindas beigās. Atkarībā no kustības apjoma, bija rinda mājās un darbā. Kad tu atbrauci no reisa, tu redzēji, kāda ir mājās esošo rinda. No pieredzes jau zināja, ka cik apmēram varēs būt mājās. Diezgan bieži bija tā – ja 5-6 brigādes ir mājās, tātad pēc 12 stundām gatavojies, ka izsauks. Tādā veidā bija visa tā orientācija. Tāds bija tas grafiks. Nebija, ka es zināju, ka es šodien atbraukšu no reisa un man divas dienas būs brīvas, un darbs būs tikai parīt. Tāda lieta nebija. Kādreiz pat bija tādi gadījumi, ka es karājos piektais rindā, bet nosēdēju divas dienas mājās, jo kustības nebija. .. Tu atbrauc no reisa un tu zināji, ka tev ir brīvas 12 stundas. Ātrāk neviens tevi nevarēja aiztik. Pēc 12 stundām zvanīja depo rīkotāja un teica, kādā rindā tu esi. Ja pateica 16.-17., tad tas nozīmēja to, ka gandrīz diennakti vēl varēja būt brīvs. Tāda tā sistēma bija. Ja pateica, ka esi piektais vai sestais rindā, tad vairs nekur – tad tas nozīmē to, ka pēc 4-5 vai 6 stundām tev var izsaukt jau darbā. Grafika kā tāda kravas vilcienos nebija. .. tvaika lokomotīvēm bija tā saucamās piestiprinātās brigādes. Katrai lokomotīvei bija divas brigādes. Viena brigāde ir reisā, otra brigāde tikmēr atpūšas. Man pēdējā tvaika lokomotīve bija Jelgavas depo – L3304, kā šodien atceros. Lokomotīves apsekošana, protams, dod uzreiz tehnisko kvalitāti. Tu zināji – jo lokomotīve tev vairāk strādās, jo tu vairāk nopelnīsi. Ja tev tā ieies neplānotā remontā, kad kaut kas tai notiks, tu sēdēsi mājās. Jo maksāja taču par reisiem. Katrs reiss maksāja noteiktu naudu atkarībā, uz kurieni tas bija. Visdārgākais reiss mums skaitījās Jelgava-Klaipēda. Otrā vietā bija, manuprāt, Ventspils, tad Liepāja utt.. Katram reisam bija savs izcenojums.

Metinātājs Vladimirs par savu darbu:

Oi! Ja jūs būtu redzējuši, kā es strādāju! Es pat izskaitīju, ka es 60 vagonus esmu sagriezis un 20 lokomotīves, bet viena lokomotīve sver 120-130 tonnas. Mēs divatā griezām. Un bija 9 cisternas, kad bija tā avārija. Es visas sagriezu. Īsāk sakot, es 3500 skābekļa balonu esmu iznīcinājis. Tas nav joks. Pēc tam es 15 gadus strādāju pēc izsaukuma, jo man ļoti padevās metināšana. Ja lokomotīvei kāda caurule bija plīsusi, tad es to uzreiz sametināju.

Es biju kā dežurējošais metinātājs. Man maksāja 160 rubļus. Repšikos tie bija 3000. Latos jau bija 230-240. Haltūras arī bija. Griezu vagonus, lokomotīves. .. Ja cilvēks godīgi strādā, tad viņš dzīvo. .. Gadu metinātāja nebija. Es viņiem biju vajadzīgs. Es biju uzticams cilvēks. Tolaik vispār lokomotīves lūza. Es guļu ar sievu, bet man pie durvīm naktī klauvē, jo vajagot cauruli sametināt. Es nakts vidū gāju metināt cauruli. Tas bija murgs! Visi metinātāji, kas tur strādāja, svētdienā bija piedzērušies. Četri cilvēki strādāja. Es jau arī lamājos, nebiju nekāds svētais, bet es sestdienās un svētdienās vienmēr biju skaidrā. Protams, ka es gāju. .. divas maiņas bija. Naktī lokomotīves gāja uzpildīties. Ja pa ceļam salūza, tad depo visu metināja. galvenais, lai [metinātājs] nav dzērājs. Ja ir dzērājs, tad tā ir katastrofa, jo dzērumā tu lāga neko nesametināsi.

Par telegrāfistu darba režīmu stāsta Ruta: Pa dienu un nakti bija 12 stundas. Vakarā 20:00 mēs nācām un no rīta 8:00 gājām mājās. Un tad mums atkal bija tādas maiņas no 24:00 naktī līdz 8:00 rītā. Nācu 24:00 naktī no turienes, kur es dzīvoju ārpus pilsētas, un viens bandīts vēl skrēja virsū. Visādi bija. Es nezinu, kāpēc tur tā mainījās, jo telegrāfā darbs bija vairāk vakarā, sākot no 18:00. Te blakus bija ceļu distance, kur bija operators. Ja remontēja kaut kādā posmā ceļu, tad mums tās telegrammas vajadzēja nodot jau vakarā vai naktī dežurantam tajā stacijā, kur remontēja, un tad tie bija brīdinājumi mašīnistiem. Viņi deva mašīnistiem brīdinājumu, ka tur ir jāsamazina ātrums vilcieniem. Tās jau bija steidzīgās. Tās nevarēja nekur nolinčot. Tās vajadzēja noteikti vakarā visas nodot. Zvanījām uz staciju dežurantam un brīdinājām. Viņš pierakstīja no cikiem līdz cikiem būs nākamajā dienā darbi. Kad tie darbi beidzās, tad viņi atkal ziņoja operatoram, un viņš atkal rakstīja, ka darbi ir beigušies. Un tad vēl bija tā, ka cauri [stacijai] gāja lielie sastāvi. Tie mums dikti nepatika, kad nāca. Tie gāja uz Maskavu projām, bet tur vajadzēja visus vagonu numurus tabulā raidīt. Kādreiz naktī mums atnāca no kaut kādas stacijas, un tad mēs vienmēr zvanījām operatoram tehniskajā kantorī, kuri staigāja pa ceļu un visus tos vagonus pierakstīt .. gulēt nedrīkstēja. Mums naktī nāca pārbaude. Kadru daļas darbiniece naktī nāca klusi. Viņa te pāri ielai dzīvoja. Klusi ar čibiņām nāca. Telegrāfs jau bija slepenā nodaļa, mums durvis vienmēr uz atslēgu bija ciet. Ārdurvis arī bija ciet, bet viņai bija atslēga. Tad viņa pa kluso nāca. Mums vecākā bija tāda maza krievēnīte Morozova. Viņa jau ir pensijā. Viņa uzlika brilles, bet acis ciet, nevar redzēt. Viņa pie galda sēž, bet acis ir ciet. Viņa saka: "Atveru acis – Bļinova stāv!" Šausmas! Nevarēja, nevarēja. Mums uz galda bija Morzes aparāts vienā galā, bet otrs otrā galā – pa vidu tukšs. Nu tur bija telegrammas, kad mēs strādājām. Es pati nakti uz tā galda apgūlos un ar šineli apsedzos. Mēs telegrāfā rakstījām ar tinti un spalvu. Tā melnā tintnīca tur stāvēja, un telegrāfs arī bija melns. Zvana telefons, un es pamodusies, acis ciet, paķēru nevis to telefonu, bet to tintnīcu... un sev virsū! Ak, Dievs mīļais! Ar to tinti nosmērējos, un telefons zvana... Tāds humors bija. Snaudām, gulējām, visādi bija, bet nevarēja gulēt, jo mūs nāca pārbaudīt. Mehāniķis augšā arī negrib viens pats tur gulēt, tad viņš vienmēr nāca pie mums un sēdēja pie krāsns. Silta krāsniņa bija. Mums bija tāds Millers. Viņš piespiedies - sēž un snauž.

Ivars par tvaika lokomotīvu remonta darbiem:

Mums bija jāsatāsa divas lokomotīves pa mēnesi. Jāizjauc viss, jānodod detaļas metinātājam, virpotājam vai frēzētājam. Tie sagatavo, atvedam paši atpakaļ un saliekam kopā. Tos lielos riteņus mēs vēlām ar rokām, jo tvaika lokomotīves visa uzbūve stāv uz domkratiem, un to paceļ tik augstu, lai tos riteņus varēt izvēlt ārā. Tur nebija nekādi pacēlāji. Vistrakākais ir ar to lielo riteni, jo tas ir novirpots gandrīz taisns pēc profila. Tur nav tas saucamais grebeņ, kas iet sliedei pa iekšu, lai ritenis nenokristu. Sakarā ar tām dīselēm piekārtajām, kas nāk uz tiem pirkstiem, tas ritenis veļas uz to pusi, un, ja tu viņu riktīgi nepavelsi, tad tas velsies atpakaļ atkal. Tur ir saregulēti atsvari. Viens stāv guļus, bet otrs šitā. Tad viņš var velties tur tādā veidā. Viņš sver 3,5 tonnas. .. divatā! Tur jau

vairāk nevar tikt – viens vienā pusē pie tā riteņa, iežvango to uz priekšu un atpakaļ, un tad, kad jau jūti, ka būs, tad vēl viņu... Principā tas darbs mums tur ilgi nepastāvēja. Laikam kādus 2-3 gadus.

Nadežda par vagonu apskatītāju un smērētāja darba smagumu:

Smērētāja - nesu apaļu kanniņu ar vāciņu, rokturīti un radziņu. No tā radziņa lija eļļa. Tur gāja iekšā 8-10 litri. Tādu bija jānēsā. Fakts – cik reizes esmu bijusi nāves galiņā! Vilciens iet, bet tu rāpo līdzi. .. Nu negribas iet. Tie vagoni ir nezin kur – nu līdām cauri, bet tu taču neredzi, vai tas ies. Pastāvēju, padomāju – ai, līdīšu! Cik reizes to kannu atstāju, ka tik dzīvai izlekt ārā. [tā] Visi darīja! Beigās inženieris teica, ja viņš vēl mani redzēs, ka es lienu zem vagona, tad lai es zino, kas mani gaida! Viņam dēls dzīvs sadega lokomotīvē iekšā, kur Glūdā bija avārija. Viņi sasiņās pieri ar pieri. Viņu tā sasita, ka viņš nevarēja izlīst. Dzīvs sadega. Tēvs bija inženieris. Viņam bija tāds raksturs cilvēkam, ka es sapņoju – kaut man šitāds dēls būtu! Viņš nekad balsi nepacēla. Nekad! Viņš morāli tev lasīja mierīgi un nosvērti. .. Bija ļoti netīrs tajā [vagonu] parkā. Tagad jau inženieri tur staigā. Mēs gājām ar gumijas zābakiem, sākot no septembra un līdz maijam, jo nevarēja dēļ mazuta. Vienalga cik tu labi velc ārā to birsti, vienalga nopil. Pavasarī viss pludoja. Kad tu ej, tad pilnīgi kā pankūkas leca uz muguras. Viena paziņa atnāca no mašīnbūves, nostrādāja trīs dienas un teica: “Un tu šeit strādā!” Ko citu darīt? Toreiz mazo arī dārziņā nevarēja nodot. Pusotru gadu bija jāgaida. .. Viņa aizgāja projām. .. Ja kaut kas tika jauns ieviests, tad uzreiz paziņoja un taisīja ātrāk to mācību stundu. Vienīgi tas bija ļoti grūti, ka no sākuma bija ļoti netīrs viss. Ļoti netīrs, šausmīgi netīrs viss bija! Tie gumijas zābaki no septembra līdz maijam, visas avārijas... Pasmagi. Vai tur akmeņi krīt no debesīm, tev ir jāiet un jāskatās. Ja esi slapjš, pārģērbies un, kā gribi, tā iztiec. Nevienam nekāda daļa nebija, ka tu esi slapjš. Vienu ziemu atceros, ka nevarēja vairs glābties, jo bija šausmīgi liels sals. Tad mēs gumijas zābakos ap kāju avīzes uztinām, zeķi virsū un gājām. Un tiešām avīze sildīja. Citādi nevarēja glābties, jo salst kājas un cauri.

Pēteris raksturo labu mašīnistu:

[..] labs mašīnists ir tas, kuram viņa darbs ir dzīvesveids un kurš uz viena riteņa mātēs uzbraukt visaugstākajā kalnā. Tas ir tā alegoriski izsakoties. .. tas palīgs jau arī pārdzīvo, ja kaut kas neiet. Ja viņš redz, ka mašīnists netiek galā, tad faktiski palīga pienākums ir viņam palīdzēt, bet palīgs jau vienmēr zina daudz mazāk nekā mašīnists, jo mašīnistam ir jau kaut kāda pieredze. Labā mašīnista faktors – ka viņš zina, kādā momentā un pie kāda bojājuma vai pie kādas situācijas kas ir jādara. Tas ir labs mašīnists. Kad es strādāju, tad puiši stāstīja, ka bija tāds mašīnists Rimša. Viņš bija pavisam neliela auguma. Viņam gandrīz vai bija jāceļas kājās, lai redzētu ceļu. Viņam vienmēr bija cepure galvā, kad viņš brauca. Viņam iedeva no Daugavpils praktikantu. Viņi izbrauca no Jelgavas un pa nakti brauca uz Klaipēdu, pabrauca Glūdas stacijai garām, un kaut kas nav gājis, kā vajag. Sākušās problēmas. Viņš ir pielēcis kājās, nosviedis to cepuri un mīdīja to ar kājām. Palīgs bija dūšīgs. Šis pagājis nost, pastūmis viņu un arī to cepuri mīda, bet šis: “Ko tu dari!?”- “Kā? Es esmu palīgs! Es tev palīdzu cepuri mīdīt!” [smejas]

Nadežda par to, kā darbā sadzīvoja un sastrādājās vīrieši un sievietes:

Mans tēvs mājās nelamājās ar rupjiem vārdiem. Tikai šad tad, kad viņš bija dusmīgs, viņš vienīgi varēja pateikt kaut ko. .. Bet, kad es atnācu uz dzelzceļa strādāt, es domāju, ka es sagaidīšu dārziņu un iešu projām, ka es tur nestrādāšu ne par kādu naudu! .. 24 sievietes-smērētājas bija, jo bija četri virzieni – uz Liepāju, Ventspili, Krustpili un Rīgu. Četras smērētājas katrā virzienā. Kad nebija vilcieni, tad dažreiz pat 40 minūtes bija pārtraukums, bet pēc tam nāk iekšā uzreiz 2-3 vilcieni. Minimums 12 stundās bija 20 vilcieni. Tagad? Viens vilciens pa dienu varbūt ir! Tur ir uzlikts “Sargies vilciena!”, bet man tā vien gribas

uzrakstīt, ka vilcienu taču nav! .. Nu un tur stāvēja garš galds uz dzelzs stieņiem, un viņi spēlēja šahu. Un tā lamājās! Ak, Dievs mīļais! Kādi vārdi tur tik neleca! Viņi kā suņi lamājās. Viņiem taču bija dusmas, kad kāds paspēlēja. Laida visu vaļā. Pēc tam jau sāka ņemt sievietes. Patiešām neatceros, kāpēc vīrieši nenāca strādāt. Laikam vienkārši nolēma pamēģināt, kā ies ar sievietēm. Bija pat tā, ka dažas nebija strādājušas par smērētājām, bet uzreiz paņēma apmācīt par apskatītājām. Katrā maiņā apmēram 8-10 cilvēkus apmācīja. Kā nu kuram gāja. Dažs nenodeva eksāmenu, jo pēc tam eksāmenu bija jānokārto. Kādreiz bija priekšnieks Vasiļjevs, kad es atnācu, un tad viņš teica: "Pats galvenais - atcerieties, ka jūs esat vagonu apskatītāji!" Tas nozīmē, ka tev visu vagonu ir jāpārziņina – no kādiem dēļiem tas ir uztaisīts, no kādiem bleķiem saskrūvēts. Viss bija jāziņina. Nu tagad arī ir drošas sievietes, kas mēģina kādu biznesu. Tā arī toreiz pamēģināja. Kas būs, tas būs. Dažām labi gāja, dažām negāja. Tā arī tagad dažam neiet ne par ko. .. Visi draudzīgi dzīvoja. Nevieni pat neatcerējās, ka tu esi sieviete. Kādreiz, kad bija lielas dusmas, tad pateica: "Kur tu savu bābas degunu bāz!"

Ruta par obligāto piedalīšanos parādēs:

Jā, uz visām parādēm vajadzēja iet. Neko nevarēja darīt. Ja neaizej uz parādi, tad prēmiju nedabūsi. Neteica jau, ka nedos to prēmiju, jo nebiji parādē, bet, kad nāk tas laiks, tad atrod iemeslu. Iemeslu vienmēr atrada. Bija jānāk visiem uz distanci, uz darbavietu, un visi kolektīvi ar karogu pa priekšu gāja. No šīs distances [sarkano ķieģeļu ēka aiz muzeja ēkas] pa Akadēmijas ielu mēs gājām līdz centram. Vienu gadu tieši centrālajā laukumā mēs nestāvējām neviens, bet tur Akadēmijas ielā pie aptiekas tajā galā. 7. novembris – putenis bija, auksts. Mēs tur caurvējā stāvējām. Viņš tur kaut ko runāja centrā mikrofonā. Es nezinu, kāpēc toreiz nelaida visus kopā. Kādreiz visi uz laukuma gāja. Gar tribīni bija jānoiet un jānoblauj "urrā", un gāja mājās visi vai uz krogu. Kur nu kurš gribēja iet.

Pētera stāsts par pārmaiņām pēc 1992. gada:

Jā, mēs bijām principā pieraduši, ka mums viss bija. Mums bija dārziņi, klubi, slimnīcas... Mums viss bija! Pēc 90-jiem tas viss sabruka, un kaut kur daļēji to bija diezgan grūti pieņemt. Bija pat tāds kā sašutums – kāpēc tad bija, bet tagad vairs nav? Kas ir mainījies? Nevarēja to uzreiz tā izprast. Tas viss bija jauns. Es domāju, ka vēl šodien ļoti daudzi to nesaprot. Tāpēc arī slavē tos vecos laikus, kad mums viss bija, tajā pašā laikā, aizmirstot par to, ka nebija sociālās un politiskās brīvības, kas ir tagad. Lielākam vairākumam cilvēku jau, pirmkārt, ir materiālie labumi, bet pēc tam nāk politika un viss pārējais. Nu jau daudz maz ir pierasts pie tā. Ir grūti. Protams, daudziem neapmierina ne pensijas, ne algas. ..

Vitālija stāsts par Baltijas dzelzceļa sadalīšanu:

Pirmkārt, pati pāreja bija līdzīga, kā Putins Krimu ieņēma – bez kaujas, bet spriedze bija. Staņislavs Boiko vadīja to procesu ļoti labi. Pats pārejas periods bija ļoti sarežģīts, jo labprātīgi savu daļu neatdeva ne igauņi, ne Krievijai, ne Lietuvai... Tā bija pāreja uz jaunu valūtu. Algām naudas nebija. Lokomotīvu brigādēm nebija ekipējuma. Tie bija visgrūtākie laiki, bet kaut kā viss pats par sevi noklusa. Pēc tam, protams, ceļu saimniecība mums bija labāka nekā Igaunijā. Kad es strādāju Jelgavas nodaļā, štābs bija Rīgā. Kaut kā visi vairāk uz Latviju izdarīja spiedienu. Varbūt ne uz visām nodaļām, bet pārsvarā uz Rīgas nodaļu. Tāpēc atdalīties bija grūti. Otrkārt, kad atdalījāmies, mēs daudz kur atpalikām no lietuviešiem. Lietuvieši aizgāja pa priekšu periodā no 1992. līdz 1998. gadam.

III DAĻA KĀ DZELZCEĻNIEKI MĪLĒJUŠI

Lidijas un Jegora dzelzceļnieku dzimtas stāsts. Viņu dzimtā ir dzelzceļnieki 3 paaudzēs.

J: Jā, vecāki bija [saistīti ar dzelzceļu] . Tētis strādāja.

L: 1940. gadā viņš atbrīvoja Jelgavu, un palika šeit. .. Viņš te satika viņa māti, viņi iepazinās. Viņš laikam 1953. gadā pārgāja strādāt uz dzelzceļa. Viņš strādāja par arodbiedrības priekšsēdētāju Jelgavā, Liepājā, Ventspilī. Agrāk bija tāds mezgls.

J: Viņa māte arī strādāja uz dzelzceļa par kasieri-grāmatvedi, bet viņa tur 10-15 gadus nostrādāja.

L: [tā] viņi tajā darbā tikās un arī iepazinās.

L: Es pati esmu no Ukrainas. Stājos Medicīnas institūtā Ukrainā, bet netiku. Te man dzīvoja onkulis. Es pie viņa atbraucu. Te es iestājos. Nomācījos 3 gadus, bet 4. kursā satiku šo vīrieti. Viņš man sagrozīja galvu, un es apprecējos ar viņu. Man ir nepabeigta medicīniskā izglītība. Tas, protams, bija stulbi. Ja būtu bijuši vecāki un onkulis būtu dzīvs, tad varbūt būtu savādāk, bet tajā gadā mans onkulis nomira un tā sanāca, ka es apprecējos. Tobrīd man bija vidējā izglītība. Kad es piedzemdēju meitu 1974. gadā, es iekārtojos uz dzelzceļa. Man piezvanīja un pateica, ka Daugavpils tehnikums rīko kursus. Uz Jelgavu atbrauca pasniedzēji pieņemt eksāmenu.

J: Tālāk visu turpina dēls.

L: Viņš izmācījās loģistiku Transporta un sakaru institūtā, bet viņš loģistikā nestrādā. Viņš mazliet tikai praksē bija. Viņš sākumā bija praksē "Latvenergo", kad beidza koledžu. Tur viņš izmācījās par elektromehāniķi. Pēc diviem gadiem izdomāja, ka vajag augstāko izglītību. Viņš iestājās institūtā, Rīgā, pabeidza to un atgriezās strādāt te pie mums uz dzelzceļa tieši tajā pašā vietā. Tur viņš strādā līdz šim. Pagaidām strādā, bet...

Pētera dzelzceļnieku dzimtas stāsts:

Es esmu dzimis 1948. gadā Liepājas rajonā, Priekulē. Mans tēvs ir visu mūžu bijis dzelzceļnieks. Ūdens pumpētavas mašīnists. Viņš lokomotīvēm ūdeni gādāja līdz pensijai. Mamma arī visu mūžu bija dzelzceļniece. Priekules stacijā strādāja par biļešu kasieri. Mamma smējās, ka pirmais, ko es iemācījos pateikt bija – es būšu mašīnists. Mēs dzīvojām Priekules stacijā, 2. stāvā. Es jau par lokomotīvēm biju tādā sajūsmā, ka es izdzirdēju tās svilpienu, un es jau varēju pateikt, kāds lokomotīves numurs nāk! Tā es no tā mērķa neatkāpos. Mācoties vidusskolā, kaut kur 7. klasē, bija tāds slavens vilciens Liepāja-Vaiņode, kuru pēc tam "nokoda" un lieli skandāli bija. Es iepazinot ar vienu mašīnistu Vasīliju Novikovu. Viņš ik pāris vakarus ar to vilcienu brauca līdz Vaiņodei. Es regulāri ar viņu, kad viņš brauca, braucu līdz Vaiņodei un atpakaļ līdz Priekulei. Pateicoties tam, es ļoti labi uzzināju, kāds ir mašīnista un mašīnista palīga darbs. Zināju, kā ir jākopj lokomotīve, kas ar viņu ir darāms. Pabeidzu vidusskolu 1966. gadā, un 23. augustā pieteicos Liepājas lokomotīvu depo par darbinieku. Viņi mani paņēma momentā. Mani jau zināja un to, cik man tā vēlēšanās ir liela. Pieņēma mani par centrālās apkures kurinātāju. Toreiz uz to centrālo apkuri stāvēja lokomotīve. Principā visa tā kurināšana ir tāda pati kā strādājošai lokomotīvei. Atšķirības nav. Tā paša gada 9. septembrī es jau kļuvi par mašīnista palīgu. Daudzi jautāja, kā tik pēkšņi, bet man tā profesija bija pazīstama jau ļoti labi. Es jau zināju diezgan daudz visādas dzelzceļa instrukcijas un noteikumus.

Ivara dzelzceļnieku dzimtas stāsts:

No mātes puses mana vecmamma apprecējās 1915. gadā. Viņa pati bija dzimusi 1888. gadā. Dzīvoja Vidzemē. Kad viņa apprecējās, tad sāka ceļot, jo gribēja lielākus ienākumus, un aizbrauca uz Ļeņingradu. Tur bija Pulvera rūpnīca. Viņa aizbrauca tur, bet iestājās uz dzelzceļa strādāt. Tad tur piedzima mana māte. To gadu veco bērniņu aizsūtīja uz Latgali, kur dzīvoja kaut kādi radi. Pie tantes atstāja. Paši atkal devās atpakaļ uz Ļeņingradu. Protams, ka manai mammai izrakstīja dzimšanas apliecību un ierakstīja, ka Višķu pagastā ir dzimusi, lai gan faktiski ir dzimusi tur. Tie vēl bija cara laiki, kad drīkstēja braukt un nevajadzēja ne vīzas, ne dokumentus. Nu tā tante manu mammu tur auklēja

laukos. Ja kaza un govns ir, tad piens būs. Tad viņa tur mācījās skolā, kad paaugās. 7. klases pabeidza. Tajā laikā septiņas tikai bija. Tālāk uz vietas skolas tur nebija. Vecmamma vīrs bija Sprinģis. Viņš bija ceļa apgaitnieks. Ar āmuru staigā un pārbauda, vai nav kaut kur lūzusi sliede. Tagad jau praktiski tādu nav mūsdienās. Laikam tā dzīve bija tik laba, ka piedzima otra meita. Tad jau bija 1917. gada revolūcija. Brauca uz Latviju 1918. gadā, bet šlagbaums priekšā! Jāizņem dzimšanas apliecība tur, un tad tikai var atgriezties. Tā viņi atgriezās, tad turpināja jau Latvijā. [Kā puikas skrējām skatīties dzelzceļu] No mājām varēja dzirdēt, kā iet tvaika vilcieni. 16 gadu vecumā man nomira tēvs. Māte palika ar jaunāko un mani. Es aizgāju uzreiz uz Priekuļu Lauksaimniecības tehnikumu. Gribējās kaut kādu tehniku. Tehnikuma beigu periodā iesauca mani kara komisariātā turpat Cēsīs. Izgāju komisijas. Pilngadīgs biju, un - armijā! Tajā laikā pat no augstskolām iesauca. Atnāc no armijas un turpini mācības. To jau neviens neliedza. Mēs izbraucām 23. decembrī no turienes un ie braucām Rīgā 5. janvārī no rīta. Es zināju, ka no rīta uz Madonu nav transporta uz to pusi. Es iesēdos vilcienā un atbraucu pie radnieka uz Jelgavu. Paskatījāmies pastkastītē, bet tur bija, ka ir vajadzīgi Jelgavas depo mašīnista palīgi uz tvaika lokomotīves. Aizgāju uz kadru daļu: "Kas jūs atsūtīja? Jums paziņas ir?" Viņa personāla daļas priekšniece skaitījās. Ja paziņas ir, tad tikai pieņemšot. Es teicu, ka nav. Labi, lai rakstot iesniegumu. Uzrakstīju iesniegumu. Vispirms biju kurinātājs mēnesi uz tvaika lokomotīves. Pēc tam nokārtoju eksāmenus, un sāku strādāt par mašīnista palīgu.

Lidijas un Ruslana stāsts – no sporta līdz laulībām

Kā jūs satikāties?

R: Mežā. Mēs uz slēpēm slēpojām.

L: Kad atnācu uz Jelgavu, man ļoti patika sportot. Tukumā es no draudzenes brāļa slēpes ņēmu. Lokomotīves sporta organizācijas instruktors uzreiz grāba cieta tos, kas kaut ko sportoja, skrēja vai darīja. Tos piesaistīja. Tā mēs iesaistījāmies, un tajā pašā ziemā jau uzreiz notika dzelzceļa sacensības. Tad mēs bijām Baltijas dzelzceļš. Braucām uz Viļņu, un Igaunijā notika slēpošanas sacensības. Tas jau bija Baltijas mērogā. Sākumā jau bija tikai Latvijā. Salasījās komanda. Tur bija arī no sakaru distancēs. Viens puisis man palīdzēja slēpes smērēt un aiznesa arī līdz startam. Sāka izrādīt uzmanību slēpotājam. R: Nu galvenais, ka pirmais skūpstis bija vilcienā Ventspils-Rīga, kad no Tukuma braucām. Slēpojām Tukumā un braucām uz Jelgavu vienā kupejā.

L: Vasara pagāja, un uz rudens pusi piedāvāja un bija sarunas par precībām. Mums dzelzceļnieku klubā bija komjauniešu kāzas. .. Uzaicināja, ko var. Viņa mammu arī. Viņa atbrauca pirmo reizi. Nebija apmierināta, ka dēls te sadomājis vīt ligzdu un palikt. Viņa tikai uz tām kāzām pirmo reizi atbrauca uz Latviju. .. Mums dāvanas nesa, bet Lokomotīves instruktors mums slēpju pāri uzdāvināja. Es baltā kleitā stāvu ar slēpēm rokā. Tā simboliski. Ir vēl bildīte. Katram savu pāri slēpes, tāpēc ka mēs bijām slēpotāji. Lokomotīve apgādāja ar inventāru – slēpēm, zābakiem. Tie zābaki ilgi – 20 gadus - kalpoja. Vilnas sporta tērps joprojām ir. Dārzā var valkāt. Mums bija ziemas laikā, decembrī, kāzas, jo nākamā diena, 5. decembris, bija brīva. Tā bija PSRS Konstitūcijas diena. Mums bija 4. decembrī, lai iekristu vairākas brīvdienas. Darbā pazīstamam mehāniķim māsa šuva. Nopirku drēbi, un, lai ekonomiskāk no tās drēbes iznāktu, uzšuva kleitu bez rociņām. Iekonomēja drēbi. Tur vēl blūze iznāca. To es atceros.

Ivara stāsts par strādāšanu svētku dienās:

1. maijs, Uzvaras diena. Protams, mēs bijām nolīgojušies, bet Jāņos ir jābūt darbā. Es aizbraucu uz darbu no Glūdas ar parasto mopēdu, un priekšnieks staigā pa depo: "Tu esi vienīgais Jānis?" – "Jā, bet gribētos šodien arī pašvinēt." – "Nu tad brauc atpakaļ!" Tā es atbraucu atpakaļ. Nākošajā dienā visus Jāņus (Žibrovski, Drazdovski) pie priekšnieka

izsauca – kāpēc vakar nebija darbā? – “Vakar Jāņu diena bija!” – “Kādi Jāņi!? Sarkans nav, tātad esat darba kavētāji!”

Sieva: Viņiem [depo] dubultā maksāja, ja iekrita svētkos. Svētdiena jau pati par sevi, bet arī svētkos dubultā.

I: Mašīnistam tas bija ļoti izdevīgi. Es pats jau strādāju cehā un piestrādāju pa izejamām dienām, braucot braucienos ar vilcienu kā palīgs. Jaungada naktī tikko gribējām šampi dzert, kad piezvanīja, ka jābrauc. Fiksi atbrauca mašīna, kas izvadāja brigādes. Pa pilsētu savāc un aizved uz darbu. Tagad jau nevadā. Tādas nav. Mikriņā iekšā un tevi aizved uz darbu kopā ar mašīnistu. Jau zina, kurus ir jāizsauc. Kaut kādos 0:20 uz Klaipēdu aizbraucām. Tas ir svētku brauciens, pluss vēl nakts stundas. Tātad, ja Klaipēda maksāja kādus 26 rubļus, tātad es nopelnīju jau 52 rubļi turp-atpakaļ. Es atpakaļ principā atkal ap pusnakti biju atpakaļ. Kaut gan, ja to pieskaita pie manas pamatalgas klāt un atvelk nodokļus, tad... Es izgāju speciāli komisiju kā mašīnista palīgs, lai mani ņemtu braucienā. Es jau iedams mājās pieteicos, jo es jau nebiju pie mašīnistiem kā pamatdarbinieks, bet kā piepelnītājs. Ja ir vajadzība, tad lai sauc mani. Tur jau varēja sarunāt. Ja es esmu pieteicies, tad kāds paliek mājās, bet viņa vietā braucu es.

Sieva: Ko gribi - sievu vai naudu?

I: Nav labuma bez sliktuma.

Bērnības stāsts:

Tēva darbavieta bija СМП - строительно-монтажный поезд 363. Atceros, ka bērnībā braukusi kopā ar tēti komandējumos. Tas bija tā, jo Garozā nebija bērnudārza. Viņas bērnudārzs bijis pie tēta uz drezīnas. Tētis iekārtojis īpašu matraci, uz kā sēdēt. Un tā izbraukāta visa Latvija krustām šķērsām. Tā kā bērnudārza nebija, bērnu nebija, kas pieskata, priekšnieks “aizvēra acis” uz šo un ļāva tētim bērnu vadāt līdzī. Ļoti patika bērnībā kopā ar tēti braukt šajos komandējumos – zināja visas stacijas, kādi kurā āboli – kur tie garšīgākie! Viņa bijusi ļoti paklausīga – zināja, kad, kur drīkst vai nedrīkst kāpt vai iet. Iemācījās arī dzelzceļa signālus un zināja, kad drīkst/nedrīkst braukt, jāpalaiž vilcieni. Kundzes māte arī bijusi dzelzceļniece, dežūrēja uz pārbrauktuves – viņa nevarēja bērnu paņemt līdzī, tur bērnam nebija, ko darīt, bija garlaicīgi.